PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

...chi 6 - PP 559
...796-600
...PD I
...418

...maggio 1
...3382-535723
...332958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 6 (14.097)

Trst, sreda, 8. januarja 1992

8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.132
66001 KOPER

Barbarski napad miga jugoslovanske armade na helikopterja opazovalcev ES

Ubiti štirje italijanski častniki

Ob štirih italijanskih pilotih umrl tudi francoski opazovalec - JA priznala napad - Plaz obsodb v Italiji, Evropi in po svetu - Varnostni svet o prihodu 50 vojaških opazovalcev OZN

ZAGREB — Štirje italijanski in en francoski vojak, ki so bili vsi v sestavu opazovalske misije ES v Jugoslaviji, so včeraj izgubili življenje, ko je mig 21 jugoslovanske armade z dvema raketama zrak-zrak sestrelil helikopter opazovalne misije, drugega pa poškodoval in ga prisilil k zasilnemu pristanku. V prvem helikopterju je bilo vseh pet žrtev, v drugem pa so opazovalci ES ostali nepoškodovani. Tudi v drugem helikopterju so bili trije Italijani, ob njih pa še neki belgijski diplomat.

Nove tragične žrtve **(na sliki AP)** nesmiselne morije na Hrvaškem so 50-letni prvi pilot, podpolkovnik Enzo Venturini, 27-letni drugi pilot, višji narednik Marco Matta, 23-letni marešal Fiorenzo Ramacci, 40-letni marešal Silvano Natale, na krovu nesrečnega helikopterja pa je bil tudi 35-letni francoski poročnik bojne ladje Jean Luc Ejchenne. Enzo Venturini je bil že večkrat v podobnih misijah, skupaj z Matto in Ramaccijem je služboval v 5. skupini ALE Riegel v Casarsi della Delizia pri Pordenonu, četrti pilot pa je bil v službi v 3. armadnem korpusu v Milanu. Do barbarskega napada je prišlo nad vasjo Madžarevo v bližini Varaždina, ki leži približno 60 km severovzhodno od Zagreba in v bližini meje z Madžarsko.

Oba helikopterja sta včeraj poletela iz Beograda - svoj polet sta v skladu s predpisi in dogovori prijavila tako zveznim kot hrvaškim vojaškim oblastem - in kot običajno letela preko Madžarske, da bi se na ta način izognila kriznim področjem v Slavoniji. Toda po prihodu v hrvaški zračni prostor se je nenadoma pojavil mig JA in napadel helikopterja opazovalske misije ES.

Hrvaški predsednik Franjo Tudjman in predsednik vlade Franjo Gregurić sta takoj, ko sta zvedela za tragični dogodek, poslala vodji opazovalne misije ES, Portugalcu Joaou Da Silvi, sožalno brzojavko in ga zaprosila, da posreduje sožalje hrvaških oblasti in vsega hrvaškega ljudstva družinam nesrečnih žrtev.

Da je JA kriva za smrt italijanskih in francoskega opazovalca, je že v večernih urah priznal jugoslovanski obrambni minister general Veljko Kadijević, ki je v krat-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Včerajšnji sklep naj bi kršil dosedanji sporazum strank Demosa

V Sloveniji bodo volitve med aprilom in junijem

Konstruktivna nezaupnica?

LJUBLJANA — Plaz mesebojnega obtoževanja je na včerajšnji tiskovni konferenci sprožila izjava demokratinje Spomenke Hribar, da so člani DS včeraj, ko so dobili v roke gradivo skupščinske ekpertne skupine o možni časovni izvedbi predčasnih volitev - najprej šele 28.junija letos - ugotovili, da njihovo stranko dolski decembrski sporazum praktično več ne zavezuje. S tem sporazumom so namreč tudi oni garantirali podporo zdajšnji vladi, če bodo volitve izpeljane aprila. Ker to očitno ni možno, jih sporazum ne zavezuje več. To pomeni, da Demokrati pripravljajo konstruktivno

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

LJUBLJANA — Včeraj popoldan so se sestali predstavniki vseh slovenskih parlamentarnih strank in predstavniki kluba neodvisnih poslancev ter pod vodstvom koordinatorja Dušana Pluta opravili prvi pogovor o volitvah '92. Kot so kasneje povedali na tiskovni konferenci, so dosegli medsebojni sporazum, da volitve dejansko izpeljejo čimprej, po možnosti med aprilom in junijem. Vse pa je odvisno kot so dejali, od pravočasnega sprejema volilne zakonodaje, v katero so prišteli skupno pet volilnih zakonov: za volitve v državni zbor, za volitve v državni svet, zakon o volilnih okoliših, o volilnih evidencah in zakon o volitvah predsednika republike.

Predstavniki strank so soglašali naj bo predlagatelj volilne zakonodaje skupščinska ustavna komisija. Z izjemo ene stranke pa so se strinjali tudi s tem, da pripravo osnutka predloga zaupajo posebni ekspertni skupini, ki bo pri svojem delu upoštevala politične odločitve tako parlamentarnih kot tudi izvenparlamentarnih strank.

Še nerešeno vprašanje pa je kako naj opravijo volitve zlasti v državni zbor. Kot je dejal dr. Plut, nobena od strank ne podpira izvedbe volitev po povsem večinskem sistemu. Precej se jih zavzema za proporcionalni (SDP, LDS, Zeleni Slovenije, SDSS, LS, SSS, Neodvisni), drugi (zlasti SDZ - NDS) pa za mešani, proporcionalno-večinski sistem. Da bi si olajšali končno odločitev, so naložili že omenjeni ekspertni skupini strokovnjakov (ta mimogrede povedano, že obstaja, kot je pač bilo razvidno iz sicer nepodpisanega gradiva, na osnovi katerega so predstavniki strank včeraj vodili vso razpravo), naj pripravi variantna pred-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Mladenič se je pravočasno rešil

Trst: z avtomobilom po pomolu v morje

TRST — Veliko preplaha za nič, ali skoraj. Sinoči, nekaj minut po 23. uri je avtomobil zavozil na pomol Audace in po nori vožnji do konca pomola končal v morje. Vozniku avtomobila se je posrečilo rešiti iz objema vode in pločevine; z rešilcem Rdečega križa so ga nemudoma prepeljali v glavno bolnišnico, kjer so si zdravniki sprva pridržali prognozo, vse kaže pa, da se je njegovo zdravstveno stanje že dobro uro po sprejemu izboljšalo.

Dogodek je postal prava zagonetka, ker je mladenič med prevozom v bolnišnico izjavil, da je v avtomobilu še njegovo dekle, in tudi okoliščine o njegovi nori vožnji po pomolu niso bile povsem jasne.

Reševalci so si oddahnili šele potem, ko so potapljači pregledali notranjost avtomobila in ugotovili, da se je mladenič peljal sam. Dobro uro po nesreči so avto z avtomobilskim žerjavom tržaških gasilcev potegnili z dna morja na pomol. V notranjosti novejše mazde 323 tržake registracije ni bilo nikogar.

Šele zatem so karabinjerji, ki so pred tem strogo prepovedali dostop do kraja nesreče, razkrili ozadje dogodka. Mladeniču, ki je ušel smrti v morskh valovih, je ime Davide Laganis, star je 23 let in stanuje v Ul. Baiamonti 24. Malo pred 23. uro je zavozil iz prepovedane smeri na nabrežje pred Trgom Unità. Tu ga je prestregla izvidnica karabinjerjev. Mladenič se je očitno ustrašil, zavozil na pomol Audace in pritisnil na plin. Svojo vožnjo je končal v morju, kakih 20 metrov od konca pomola.

Preklicali plačevanje turistične prepustnice

LJUBLJANA — Slovensko notranje ministrstvo je z včerajšnjim dnem nehalo pobirati takso in stroške za turistično prepustnico. Skupaj s finančnim ministrstvom je dalo pobudo za spremembo zakona o upravnih taksah, tako da turistična prepustnica ne bo več dokument, za katerega je treba plačati upravno takso. Stroške, nastale z izdajanjem turističnih prepustnic, pa bodo pokrili iz državnega proračuna.

Pogoje vstopa v Slovenijo določata zakon o nadzoru državne meje in zakon o tujcih, ki ju je sprejela skupščina RS 25. junija 1991. Tretji člen zakona o tujcih določa, da lahko tujci vstopajo v Slovenijo, če imajo veljavno potno listino ali veljaven identifikacijski dokument - v tem primeru dobijo na meji turistično prepustnico, ki nadomešča dokument za prehod državne meje. S tega vidika pomeni turistična prepustnica za tuje turiste olajšavo, ki jo v podobnih primerih poznajo tudi v drugih evropskih državah, na primer v Nemčiji, kjer je treba za tako prepustnico plačati 6 mark.

V skladu s slovensko zakonodajo je Slovenija začela upravne takse in stroške prepustnice tujcem zaračunavati 1. januarja 1992. (STA)

Atentat na vlak Lecce-Zürich najverjetneje delo apulijskega organiziranega kriminala

LECCE — Atentat na vlak Lecce-Zürich je delo organiziranega kriminala in ne terorizma. Tako vsaj menijo preiskovalci, ki pa kljub vsemu ne izključujejo morebitnih povezav med kriminalom in terorizmom. Primerov o tem ne manjka in dovolj je, če spomnimo na atentat na vlak št.904 Neapelj-Milan 23. decembra 1984, ko je postavljena bomba v enem izmed vagonov povzročila smrt 16 oseb, ranila pa 288 potnikov. Atentat so pripisali črnemu terorizmu, kateremu naj bi logistično pomagali mafija in kamora.

Nedeljski atentat naj bi imel za cilj usmeritev preiskave na politično področje, s čimer naj bi organizirani kriminal spet »nekoliko lažje zadihal« po odločnem pritisku in akcijah, ki so jih v zadnjem obdobju izvedle sile javnega reda.

Preiskovalci pa skoraj ne jemljejo v poštev telefonskega klica, s katerim je odgovornost za atentat prevzela teroristična organizacija Falange armata-Oborožena falanga. Vse skupja naj bi bilo po njihovem le poskus zavajanja, pa čeprav je ta teroristična skupina prevzela odgovornost tudi za enega od dveh decembrskih atentatov na sodno palačo v Lecceju.

Včeraj so podrobno preiskali tudi poškodovano tirnico, zaradi česar je v Lecce prispel pooblaščeni strokovnjak notranjega ministrstva. Balistična preiskava naj bi glede na vrsto in količino uporabljenega eksploziva tudi dala odgovor, ali so kriminalci skušali izpeljati le zastraševalno akcijo, ali pa je bil njihov cilj pravi pokol. Drugače pa vlada o preiskavi popoln molk. Sodniki, ki vodijo preiskavo, so včeraj odpovedali že napovedano tiskovno konferenco. Do tega naj bi po besedah namestnika drž.avnega pravdnika Romana prišlo, »ker je bilo o poteku preiskave že vse povedano v ponedeljek zvečer.«

V znak obsodbe atentata in solidarnosti z železničarji in potniki, ki so bili takrat v službi oziroma na vlaku, je železničarsko osebje v Apuliji včeraj izved-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Lamezia Terme obsodila nasilje organiziranega mafijskega kriminala

LAMEZIA TERME (CATANZARO) — Lamezia Terme je včeraj z mogočno baklado, ki so jo organizirali sindikati, izrekla svoj odločni ne mafijskemu nasilju. Komisarji, ki nadomeščajo zaradi mafijskih pogojevanj krajevno občinsko upravo, so proglasili dan žalovanja. Tudi brez te pobude pa so vsi trgovci spustili navojnice, zamrla je vsaka dejavnost.

Medtem ko je pošteno prebivalstvo Lamezie Terme poudarjalo svoje nasprotovanje organiziranemu kriminalu, pa preiskovalci ne mirujejo. Iz vse Italije prihajajo najbolj izkušeni, da bi izsledili krivce za dvojni umor. Včeraj so se že slišale govorice, da so baje našli sled, ali bolje rečeno, da je nekdo telefonsko stopil v stik s preiskovalci. Teh govoric ni nihče potrdil, a nesporno je dejstvo, da so varnostne sile začele dobesedno prečesavati celotno območje in da bodo prej ali slej prišle na sled, ker bi neuspeh pomenil težko popravljivi poraz, ljudem in policiji je treba vrniti zaupanje v državo.

Ker četrtkova frontalna motnja ne bo dovolj premešala zračnih plasti

Smog spet grozi mestom v Italiji z novimi omejitvami v prometu

RIM — S koncem božičnih in novoletnih praznikov so italijanska mesta ponovno v objemu smoga, tako da lahko vsak čas pričakujemo nove omejitve v prometu. V Mesini so že včeraj obnovili izmenični promet glede na sodo ali liho končno številko na evidenčnih tablicah. Najbolj zskrbljeni so v Turinu, kjer so celo med božičnimi in novoletnimi počitnicami, ko mestnega prometa skoraj ni bilo, zabeležili izredno visoko stopnjo onesnaženosti. V Turinu so prepričani, da bo v prihodnjih dneh še hujše, tako da bodo morali skoraj gotovo sprejeti neizbežne ukrepe. Občinska uprava napoveduje poleg prometnih omejitev tudi omejitve pri ogrevanju, ki je navsezadnje glavni krivec za onesnaženost zraka.

Nič manj spodbudne niso analize zraka v Milanu, saj so skoraj na vseh monitoražnih napravah prekoračili prvo stopnjo onesnaženosti tako glede dušikovega dioksida kot ogljikovega monoksida. V Rimu zatrjujejo, da je stanje pod nadzorstvom in da enourna koncentracija strupenih snovi v zraku še ni prestopila prepovedane meje. Nad večnim mestom pa še vedno kot Damoklejev meč visi grožnja, da bi lahko v bodoče vsaj v nedeljah popolnoma prepovedali ves promet v mestnem središču. Rimski novinarji so že ostro protestirali, ker vsi ti ukrepi ovirajo njihovo delo in omejujejo ustavno pravico o svobodi tiska. Upravitelji v večnem mestu pa upajo, da bo četrtkova atlantska frontalna motnja dodobra premešala zračne plasti, da jim ne bo treba sprejeti nobenega ukrepa.

Tega optimizma pa ne delijo meteorologi, ki trdijo, da prihodnje poslabšanje, ne bo bistveno spremenilo kakovosti zraka v italijanskim mestih.

Nič čudnega torej, da se je v Italiji začel pravi lov na katalitične izpušne cevi, s katerimi ni omejitev. Italijanski avtomobilski klub (ACI) pa opozarja, da vlada ob tem vprašanju popolna zmeda in da niti oblastem ni vse jasno. Katalitično izpušno cev lahko ugradimo le na tiste avtomobile, ki imajo elektronski vžig goriva. Italijanski avtomobilski park pa je v glavnem star in neprimeren za katalitične izpušne cevi. Če ta katalizator namestimo na neprimernem avtomobilu, bomo skoraj gotovo pokvarili motor.

Glede katalitičnih cevi pa je treba navesti, da so te koristne pri normalno hitri vožnji, v prostem teku pa so baje še bolj onesnažujoče kot navadne cevi. Nekateri celo trdijo, da so v mestih taki katalizatorji skrajno nevarni, ker se poveča odstotek kancerogenih snovi.

Lava z Etne je upočasnila tek v dolino

CATANIA — Ognjeni jezik lave, ki se je v soboto »utrgal« od glavnega dela te »reke« in je včeraj dosegel dolino Calanna, je sedaj že dosegel in »presekal« glavni jezik, ki drsi po področju imenovano Salto della Giumenta. Ta novi jezik lave, ki se je odtrgal od glavnega, je sedaj najbolj aktiven, medtem ko se je drugi jezik že ustavil po 20 metrih. Nov del »ognjene reke« je visok deset metrov in širok šestdeset, njegova uničevalna dejavnost pa se je v primerjavi s prejšnjimi dnevi močno zmanjšala. Lava se sicer premika počasi proti dolini, obenem pa se širi. Tako stanje zaskrblja prebivalstvo, oblasti pa še posebej pozivajo radovedneže, naj se ne približajo temu področju.

Predsednik ZDA Bush na Japonskem za rešitev gospodarskih nesporazumov

Ameriški predsednik Bush je včeraj pokazal tudi svoje nogometne sposobnosti (AP)

TOKIO — »Prihajam v duhu prijateljstva«, s temi pomirjevalnimi besedami, ki so bile namenjene študentom iz Kyota, je predsednik ZDA George Bush začel štiridnevni obisk na Japonskem. Njegov obisk je treba oceniti kot eno osnovnih etap, ker ameriški predsednik želi zagotoviti konkretno formo svetovni gospodarski ureditvi. »Povečati moramo število Američanov, ki naj obvladajo japonski jezik in razumejo kolesja japonskega tržišča«, je dejel Bush, ki je takoj za tem poudaril namen svojega obiska na Daljnem vzhodu. »Želim, da se povečajo možnosti uvoza ameriških dobrin v to državo; prosta tržišča so namreč v veliko korist vsem tistim, ki pri njih sodelujejo«.

V prvem dnevu svojega obiska je predsednik Bush odprl v okolici Nare filialko ameriških veleblagovnic Toys R Us: gre za prvo tovrstno ameriško pobudo na japonskih tleh. Predsednik ZDA je tudi pohvalil japonski zakon, ki dovoljuje prodor ameriškega blaga na japonsko tržišče in označil prav Toys R Us kot zgled za vsa ameriška podjetja, pri tem pa dodal, da ni zadovoljen s sedanjimi delnimi uspehi.

Če je predsednik Bush s svoje strani pokazal nekaj dobre volje, so pa bili japonski gospodarstveniki izrazili drugačno mnenje. Po mnenju Hakatejame je 88 japonskih podjetij pozitivno odgovorilo na poziv o večjem uvozu. Obstajajo že načrti 23 japonskih družb za povečanje uvoza od sedanjih deset milijard dolarjev na 26,4 milijard. Japonski podtajnik je še pristavil, da imajo japonska podjetja voluntaristični značaj in da zato vlada ne more jamčiti za njihovo uresničitev in uspeh.

Ameriški predsednik se bo danes srečal s premirom Kičijem Mijazavo in s predstavniki gospodarskega in političnega sveta, s katerimi bo še poglobil ta vprašanja skunega interesa.

Predsednik Gospodarske zbornice Horvat zaradi težkega gospodarskega stanja

Odprto pismo predsedniku vlade Peterletu

LJUBLJANA — Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Feri Horvat je poslal odprto pismo predsedniku vlade RS Lojzetu Peterletu in guvernerju Banke Slovenije Francetu Arharju sledeče pismo.

»Kot vam je znano, je Gospodarska zbornica Slovenije Skupščini Republike Slovenije predlagala v sprejem takšno ekonomsko politiko za leto 1992, ki bi imela za cilj vsaj ohranitev družbenega proizvoda na sicer sila skromni ravni iz leta 1991.

Tako zastavljen cilj bo težje uresničiti zaradi izjemno neugodnih gospodarskih gibanj v sklepnem delu lanskega leta. Istočasno pa nas močno opogumljajo bližnje mednarodno priznanje, možnost prenehanja vojne na ozemlju Republike Hrvaške in ugodna konjukturna gibanja v državah, ki so naši glavni partnerji.

Ugodne zunanje okoliščine pa so nujen, ne pa tudi edini pogoj za doseganje ciljev v letu 1992. Potrebne so tudi spremembe ekonomskega sistema in še posebej optimalna ekonomska politika in njeno subtilno upravljanje.

Ne glede na to, da Skupščina Republike Slovenije žal še ni sprejela ekonomske politike za leto 1992, gospodarstvo odločno opozarja vsaj na dva akutna problema, ki utegneta že v nekaj naslednjih mesecih ogrozti ali celo onemogočiti doseganje kakršnihkoli pozitivnih rezultatov gospodarjenja.

Brez bistvenega povečanja izvoza ni mogoče ohraniti družbenega proizvoda in ni mogoče uresničti nikakršne smotrne ekonomske politike. Ne vidimo instrumentarija, ki bi izvoz odločilno spodbujal. Celo tečaj, kot temeljni instrument, je ogrožen zaradi kratkoročnega, enkratnega vpliva ti. stanovanjskih deviz. Podjetja tudi niso seznanjena z možnostjo prodaje deviz po prostem tržnem tečaju tudi po 48 urah razpolaganja. Ponavljamo svojo zahtevo po učinkovito organiziranem in transparentnem deviznem trgu.

Razumemo omejevalno monetarno politiko s ciljem ohranjanja kupne moči domačega denarja, bojimo pa se, da bo prišlo do hudega padca proizvodnje, še posebej v razmerah, ko bi ostala prav monetarna politika dejansko edini instrument ekonomske politike.

V imenu in interesu gospodarstva vas zato prosimo, da javno odgovorite na vprašnji, s kakšno spodbujevalno politiko izvoza in s kakšno monetarno politiko v naslednjih dneh, tednih in mesecih boste zagotovili uresničevanje potrebnih in dosegljivih ciljev ekonomske politike v letu, ki se je že začelo. (STA)

• *Sklep o volitvah v Sloveniji*

loga volitev tako za državni zbor kot tudi za državni svet. Predstavniki strank so se včeraj prav tako razhajali glede vprašanja, ali naj volitve za parlament izpeljejo istočasno z volitvami za predsednika republike ter z volitvami za organe na lokalnem nivoju, ali pa ne. Opozicija se je nagibala k ločenim volitvam, češ da so predčasne volitve tako ali tako povezane s krizo vladanja parlamentarne večine, in da bi istočasna izvedba volitev tudi za predsednika republike lahko dala napačno poudarko. Nekatere stranke bivše koalicije (SDZ-NDS) pa so poudarjale nujnost istočasne izvedbe volitev zaradi racionalnosti. I.M.

• Kostruktivna nezaupnica?

nezaupnico vladi, in da bodo ponudili svojega kandidata za novega mandatarja.

Kot rečeno, je to včeraj sprožilo plaz obtožb, zlasti s strani predstavnikov Liberalne in Narodno demokratske stranke. Hribarjevi so očitali, da ne govori tako, kot je na sestanku za zaprtimi vrati govoril Igor Bavčar (LDS ji je stopil v bran), ona pa je pojansila, da je takšno stališče zavzel celo glavni odbor stranke, ki se je včeraj sestal že med potekom tiskovne konference. Predstavniki drugih strank na oblasti se o lastni podpori vladi niso posebej izrekali z izjemo dr. Pluta in kasneje Matjaža Šinkovca, ki je poskušal zadevo umiriti in je povedal, da je pač logično, da te vlade ne bodo podpirali, če volitev aprila ne bo.

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

• Ubiti štirje

kem sporočilu izrazil »globoko obžalovanje« in napovedal, da bodo krivci kaznovani. Sporočilo je izredno kratko in se dobesedno glasi: »Danes ob 14.09 je na področju Varaždina eno od letal protiletalske obrambe zrušilo en helikopter opazovalne misije ES, drugega pa poškodovalo. Oba helikopterja sta letela na progi Kaposvar-Zagreb. Zaradi tega nezaželenega in tragičnega incidenta zvezni sekretar za obrambo izraža globoko obžalovanje in najavlja preiskavo, ki bo pojasnila vse okoliščine dogodka. O rezultatih preiskave bo javnost obveščena, krivci pa bodo kaznovani v skladu z zakonom. O dogodku je bilo obveščeno jugoslovansko zvezno predsedstvo.« Jugoslovansko zvezno predsedstvo pa je na včerajšnji večerni seji zaradi tega tudi suspendiralo komandanta zvezne protiletalske obrambe generala Jurjevića.

Italijanskega veleposlanika v Beogradu je že včeraj zvečer na njegovo zahtevo sprejel namestnik jugoslovanskega obrambnega ministra admiral Stane Brovet, v Italiji pa so številni politiki izrazili svojo zaskrbljenost in obsodili dogodek. Predsednik senata Spadolini je izrazil tudi vso solidarnost svojcem preminulih pilotov, podobno pa je ravnala tudi predsednica poslanske zbornice Iottijeva. Mnogi parlamentarci so zahtevali takojšnja pojasnila od vlade in tako naj bi zunanji minister Gianni de Michelis že danes odgovarjal na poslanska vprašanja v zbornici v zvezi s tragično smrtjo štirih italijanskih pilotov.

V imenu deželne uprave se je oglasil Gioacchino Francescutto, ki po Biasuttijevem odstopu začasno vodi deželni odbor. Izrazil je sožalje svojcem žrtev, istočasno pa je odločno obsodil barbarski napad na ljudi, ki so »v imenu Italije in Evropske skupnosti sodelovali v misiji, ki je imela za cilj dosego miru v sosednji deželi.« Francescutto je zahteval tudi takojšnjo pojasnitev dogodka in poudaril, da gre za neposredno provokacijo s strani Srbije in zvezne vojske predvsem Italije in Nemčije, ki sta izrazili pripravljenost, da 15. januarja priznata Slovenijo in Hrvaško, kot tudi ostale republike bivše Jugoslavije, ki so za to zaprosile.

Ob teh dogodkih je italijansko zunanje ministrstvo tudi zahtevalo predčasen sklic ministrskega sveta ES, v skupni izjavi pa je tudi dvanajsterica obsodila barbarski napad na opazovalce ES. Obsodbam so se pridružile tudi ZDA, dogodek pa je odmeval tudi v prostorih OZN na East Riverju v New Yorku. Novi generalni sekretar Butros Gali je izrazil »zaskrbljenost in začudenje« zaradi dogodka, v varnostnem svetu pa so včeraj obravnavali Galijev predlog o takojšnjem odhodu 50 vojaških opazovalcev OZN na krizna področja. Vse kaže, da neljubi dogodek tega odhoda ne bo zavrl, vprašanje pa je, če bo to kaj pomagalo pri reševanju vojnega spopada na Hrvaškem. Očitno je, da se s prihodom omejenega števila opazovalcev prihod modrih čelad na krizna področja še oddaljuje, napadalci na Hrvaško pa imajo s tem še nekaj več časa, da dosežejo cilje, ki so si jih že zdavnaj zadali.

• Atentat na vlak

lo simbolično petminutno stavko. Politično akcijo pa sta včeraj zahtevala tudi apulijsko tajništvo sindikata UIL in deželna DSL. Vodstvo UIL pravi, da je zdaj »zadnji čas, da politični razred in vsi ostali dokažejo pripravljenost za boj proti kriminalu in iz inštitucij, strank in javnih uprav spravijo vse, ki so povezani z organiziranim kriminalom.« Za DSL pa je treba pri iskanju krivcev za atentat preveriti vse možnosti »vključno s tisto o morebitni vsedržavni in mednarodni povezavi med organiziranim kriminalom in bolj ali manj skritimi centri, ki se ukvarjajo s trgovino z orožjem in imajo za cilj ustvarjanje napetosti.« DSL tudi zahteva, da se policiji in sodstvu da na razpolago take instrumente, ki jim bodo omogočili učinkovit boj z vse bolj razvitimi kriminalnimi organizacijami.

Med Italijo, Slovenijo in Hrvaško jutri v Zagrebu

Bilateralni sporazumi a tristranski pogovori

KOPER - Lani je izvršni odbor Unije Italijanov na zasedanju v Bujah sprejel temeljne principe sporazuma med slovensko, hrvaško in italijansko vlado o enotni zaščiti in polni enakopravnosti pripadnikov te manjšine v celotnem prostoru, kjer zgodovinsko živi. Služili naj bi spomenici o soglasju med tremi, zadnji korak pa naj bi bil podpis tristranskega sporazuma.

V Zagrebu se bo jutri začelo dvodnevno delovno srečanje na ministrski ravni, kjer naj bi se predstavniki treh strani dogovorili o osnovnih skupnih izhodiščih za bodoče bilateralne, torej dvostranske sporazume o urejanju manjšinskega vprašanja. Srečanje je v pogovoru napovedal vodja sektorja za sosednje države v slovenskem ministrstvu za zunanje zadeve Alfonz Nabrežnik. Dodal je še, da naj bi v soglasju vseh treh sodelujočih strani pripravili zapisnik oziroma protokol z zabeležinimi dogovorjenimi izhodišči.

Nesporazum? Nerodnost? Dejstvo je, da gre za tri stranske pogovore med predstavniki Slovenije, Hrvaške in Italije o kasnejših dvostranskih sporazumih za urejanje zaščite in pravic italijanske narodne skupnosti.

Bliža se 15. januar z napovedanim mednarodnim priznanjem Slovenije in Hrvaške, datum torej, zaradi katerega bo potrebno pohiteti ali vsaj začeti reševanje določenih vprašanj. Z mednarodnim priznanjem Slovenije bo potrebno urejati vse slovenske bilateralne odnose na vseh področjih, tudi položaja manjšin, Sicer pa je raven zaščite in pravic obeh avtohtonih skupnosti v Sloveniji, Italijanov na Obali in Madžarov v Pomurju, tudi z novo republiško ustavo višja od evropskih standardov.

»Na to smo ponosni,« so še besede Alfonza Nabrežinka, »pri čemer pa se zavedamo, da so vprašanja in seveda želje manjšin vedno aktualne in nenehno terjajo specifičen pristop urejanja!«

MIRJAM MUŽENIČ

Priprava programa nove vlade

VIDEM - V Vidmu so se včeraj nadaljevali pogovori med šestimi strankami, ki so doslej vodile deželo in ki bi morale oblikovati novo vlado po odstopu predsednika Adriana Biasuttija in odbornika Giovannija Di Benedetta. Stranke so že potrdile politični okvir koalicije (KD, PSI, PSDI, PLI, PRI in SSk), ki je po njihovi oceni edina možna formula, včeraj pa so začele na razčlenjevati programske aspekte, ki bi morali biti vodilo novi deželni vladi vse do izteka mandatne dobe (poletje 1993).

Tako so načeli vprašanja nove gospodarske politike, uresničevanja zakona o obmejnih območjih, izdatkov za zdravstvo in novih norm na področju skrbstva. Dalj časa so se zaustavili tudi ob vprašanju, kako zagotoviti Deželi nove prihodke. Najbrž bodo v ta namen oblikovali posebni komisiji. Govor je bil tudi o tem, kako doseči, da bi od države dobili desetino več davčnega priliva, ki bi za Deželo pomenil 350 milijard lir več letnih dohodkov.

Pogovor s »Čedermacem« Angelom Cracino

Ljubezen do slovenstva in do preprostih ljudi

ČEDAD — *»Dragi moji farani! Naj prvo povjem vam, de pišem po vašim zak' pišem za vas. Prosim, nič naj mi na zamjerjejo tisti ki so bli željel' mjet adne bukva pisane po gosposko. Potlè vam porečem, de me je mudila pisat ljubezen do vaših ljepih pobužnih navad.«*

Tako je leta 1966 zapisal v predgovor svoji knjigi »Devetici božični« duhovnik Angelo Cracina, ki je v tem spisu zbral cerkvene molitve, ki so jih po slovensko na domovih in med mašo recitirali beneški ljudje. V času, ko je zapuščal župnijo v Sv. Lenartu, je vsaki družini razdelil svojo Devetico božično. Tako je delal »Čedermac drugega tisočletja«.

»Ljubezen do slovenstva in skrb, da bi našim preprostim ljudem bil za vzgled, me je gnala, da sem si toliko prizadeval za to stvarnost. Tudi knjige, ki sem jih napisal, so želele biti jasen in trajen dokaz, da je Benečija slovenska in da se našim rojakom ni treba sramovati svojega jezika, svoje kulture.«

Emblematičen in jasen dokument o stanju, ki je vladalo takoj po vojni v teh krajih nam je Angelo Cracina takole obrazložil:

»Konec vojne sem dočakal kot župnik v Sv. Lenartu. Boj za ohranjevanje slovenskega jezika je bil neizprosen. Takratne oblasti so z vsemi možnimi sredstvi ščuvale ljudi, naj ne spregovorijo po slovensko, saj bodo drugače ob službo. Nekateri pa so šli tako daleč, da so našim preprostim ljudem grozili, da bi Slovenska Benečija pomenila lahek plen za teritorialne zahteve Tita in Stalina. Mene pa so označevali kot posrednika takšnega načrta in me psovali. Večkrat so me na dom obiskali farani in me rotili, naj neham s slovenskimi pridigami in podobnim. Tako daleč je šla gonja proti meni, da so nekega majskega popoldneva pripravili celo protestni sprevod vseh vaščanov. »Bież proč fardamana krota«, »Naj te redi Tito«, so mi pravili in pozabljali, da sem jih prav jaz med vojno reševal pred vojaki. Človeška ihta je prešla vsako mejo, da so vdrli v stanovanje in pretepli mojo sestro.

O dogodku so takrat pisali tudi časopisi, seveda meni v škodo. Odločil sem se, da ne bom dovolil takšnega nepoštenega poročanja in sodnim oblastem prijavil časopise Corriere della Sera, Messaggero Veneto, Friuli Liberale in Areno di Pola. Kljub številnim pritiskom sem zmagal. Sodniki v Padovi, Vidmu in Trstu so v bistvu dali meni prav in podprli moje prizadevanje, da se v cerkvi lahko mašuje in pridiga po slovensko.«

To so bili časi hudega pritiska nad Slovenci v videmski pokrajini. To so bili časi organizacije O, Gladia in podobnih paramilitarističnih skupin, o katerih prav v tem času odkrivamo vso zakulisno resnico. V takšnih pogojih je deloval dušni pastir, etnograf, pisec in zgodovinar Angelo Cracina.

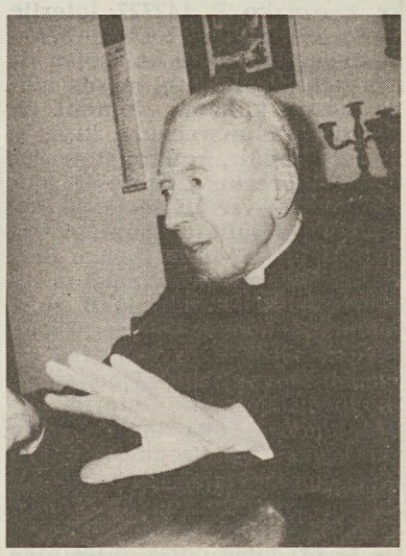

Msgr. Angelo Cracina

Rodil se je 16. aprila 1909 v kraju Campeglio. Oče je bil Slovenec iz Brezja v Tipani, mati pa Furlanka. Dušnopastirsko službo je najprej začel v Karniji in potem celih trideset let deloval v Benečiji. Kasneje, od leta 1966, je bil petnajst let v Buji, leta 1982 pa je postal stalni kanonik v Čedadu.

Za naše kraje je Angelo Cracina zaslužen tudi kot zgodovinar. Objavil je skoraj dvajset brošur, v katerih je zbral dragocene verske in narodnostne podatke. Na Lateranski univerzi v Rimu je objavil doktorsko tezo z naslovom »Slovenci v Nadiških dolinah. Vernost in pastoralni problemi«. Največ uspeha pa je msgr. Cracina dosegel z odkritjem listine o Starogorskem spomeniku. Dokument je izrednega pomena, saj je v njem osnova slovenstva teh krajev. V dokumentu, ki je iz 15. stoletja, so v slovenščini zapisani Oče naš, češčena si Marija in Apostolska vera, kar dokazuje prisotnost Slovencev v teh krajih.

Gospod Cracina, Vi ste v prvi osebi doživeli zgodovino beneškega človeka v tem stoletju. Žalovali zaradi dvajsetletne nadvlade fašizma, osporavali protislovenski gonji v povojnem času, sodelovali pri utrjevanju slovenstva v teh krajih. Kakšna bodočnost se piše Slovencem v videmski pokrajini?

»Dogodki zadnjih mesecev me silijo, da sem optimist in da z večjim pričakovanjem gledam na bodočnost. Vedite pa, da brez težav ne bo šlo, tudi za našo narodnostno skupnost. Obstajajo še sile, ki bi nas hotele črtati kot skupnost. Na srečo pa je njihova številčnost vse manjša.«

Pred časom je Videmska Pokrajina izglasovala pomemben dokument v korist naše skupnosti. Kako ga ocenjujete?

»Menim, da je ta dokument dokaz več, da se stvari spreminjajo in da smo na pravi poti. Odnos do naše skupnosti se spreminja, tako v cerkvenih kot v političnih krogih. Morate namreč vedeti, da nam je bila svoj čas tudi uradna cerkev nenaklonjena. Moje osebne izkušnje govorijo v to smer in tudi moja premestitev iz Benečije v San Giorgio di Nogaro, Neme in Bujo je posledica moje naklonjenosti slovenski stvari.«

Samozavest beneškega človeka postaja iz dneva v dan močnejša. Vse več je slovenskih organizacij, ki se uveljavljajo v tem prostoru. Cvetlico v gumbnici pa gotovo predstavlja špetrska dvojezična šola. Mar ne?

»Ne morem opisati veselja, ki ga imam v srcu, ko vem, da se šola uveljavlja in da jo danes obiskuje že osemdeset otrok. Šolanje je osnova za kulturni obstoj slehernega naroda. S šolanjem v materinem jeziku dobi otrok to, kar je bistveno pri utrjevanju njegove osebnosti in odnosa do svojega naroda. Zato je naloga vseh nas, da to šolo ohranimo in zanjo skrbimo.«

Gospod Cracina, vi ste napisal veliko knjig in priročnikov. Kaj Vas je gnalo k temu?

»Če je šola primarnega pomena, potem so knjige v materinščini njeno najpomembnejše orodje. Knjiga je od vedno odigrala v stvarnosti Beneške Slovenije posebno vlogo. Moj mali prispevek k temu je zrasel prav na osnovi teh ugotovitev.«

RUDI PAVŠIČ

Poškodovana Lionellova loža v Vidmu

VIDEM - Funkcionarji videmske občine in izvedenci so si včeraj zjutraj v Vidmu ogledali Lionelovo ložo na Trgu Libertà, ki so jo pred časom poškodovali neidentificirani vandali. Kaže, da so občinski uradi šele včeraj zjutraj zvedeli za poškodbo, čeprav naj bi služba za javne gradnje na to opozorila že v začetku decembra.

Tudi to je dokaz, kako so včasih težavne komunikacije med raznimi občinskimi uradi in službami. Zato so šele včeraj zjutraj zaščitili poškodovano ograjo, da bi preprečili morebitne nezgode. Sklenili so tudi, da bodo v čim krajšem času nadomestili del poškodovane kamnite ograje. Dva stebrička ograje so poškodovali vandali, tretjega pa zob časa. Za to bo poskrbel kamnarski mojster Bulfone, katerega družina že tri generacije vzdržuje spomenik.

Videmska Lionellova loža je eden od najznačilnejših spomenikov italijanske kulturne dediščine. Zgrajena je bila leta 1456, obnovljena pa leta 1876, ker jo je tedaj uničil požar. Od tedaj je bila loža večkrat popravljena, ker so jo poškodovali vandali, pa tudi gost promet jo hudo ogroža.

Včerajšnji ogled je dokazal, da bi spomenik potreboval korenitih restavratorskih del, saj začenjajo popuščati tudi temelji. Dela so bila že v načrtu in zanje bi potrebovali milijardo in 200 milijonov lir, sredstev pa ni na razpolago.

SSO: Pozitivni premiki in involucijske težnje

GORICA - Svet slovenskih organizacij je ob nastopajočem novem letu pregledal opravljeno delo preteklih mesecev in ocenil dogodke ob skorajšnjem priznanju republike Slovenije. Ob tem je SSO izrazil zadovoljstvo, piše v sporočilu, in pozitivno ocenil osamosvajanje slovenske republike, sprejetje nove slovenske ustave in druge politične dogodke, ki Slovencem v zamejstvu vlivajo novega upanja v lepšo prihodnost, ko se bosta lahko suvereni državi Slovenija in Italija brez predsodkov lotili obravnavanja problemov zaščite slovenske in italijanske manjšine v luči novega evropskega duha, pluralizma, strpnosti in vrednotenja kulturnega bogastva, ki ga izražajo jezikovne in narodne skupnosti.

Po oceni SSO »smo bili po skoraj petdesetletnem monopolu in enoumju, ki je hotelo obvladovati Slovence v matici, po svetu in predvsem v zamejstvu, smo bili v zadnjem času priče nekaterim pozitivnim premikom, ko je do soodgovornosti za skupne zadeve prišel tudi tisti del slovenske manjšine v Italiji, ki vso povojno dobo na tem področju ni imel besede. To se je pokazalo predvsem pri skupnem upravljanju nekaterih ustanov, na primer Glasbene matice in Slovenskega gledališča. Vendar pa smo prav te dni priče čudnim involucijskim premikom in znakom, ki ne vodijo več v to smer skupnega blagra in pravičnega uravnovešenja. Dogodki okoli Primorskega dnevnika, ki ga nekateri obravnavajo skoraj kot zasebno lastnino, ki naj bi jo bili sami ustvarili, to posebej potrjujejo. Prav tako nas v tem potrjujejo dogodki okoli ustanovitve Zveze Slovencev videmske pokrajine, kar je bilo opravljeno takorekoč na skrivaj in v sodelovanju z eno samo krovno zvezo SKGZ. Ti pojavi ne kažejo nič dobrega za našo skupnost, ker se zdi, da so globoko zakoreninjene določene težnje po ohranitvi monopolov, ki so vso povojno dobo obvladovali in hromili slovensko skupnost v Italiji«.

SSO, trdi sporočilo, rad sprejme v svojo zvezo organizacije iz videmske pokrajine, ki v njej še niso, toda članstvo, ki ni utemeljeno v poštenem odnosu do krovnih organizacij, je nesprejemljivo, ker bi lahko bilo izraz oportunizma in bi v bistvu ohranilo monopole pod videzom pluralizma. Zaradi vsega tega SSO z zaskrbljenostjo sledi dogajanjem v videmski pokrajini in bo podprl vse pobude, ki bodo izraz avtentičnega pluralizma in akcijske enotnosti. Slovenci videmske pokrajine so v preteklosti dokazali visoko stopnjo samozavesti in pokončnosti, zato je SSO prepričan, da bodo znali tudi v spremenjenih razmerah poiskati prave oblike kulturnega in političnega dela, ki bodo najbolje odgovarjale današnjim potrebam in ne bodo nikogar izključevale.

Obirska jama biser karavanškega podzemlja

LJUBLJANA — V Lipovem listu, slovenski turistični reviji, piše ugledni speleolog mednarodnega slovesa dr. France Habe iz Postojne, da ima Avstrija veliko kraškega sveta; v njem naj bi bilo po njegovih navedbah za turizem samo letos urejenih kar 20 jam. V prispevku z naslovom Ali bo Obirska kapniška jama postala konkurenčna Postojnski jami?, dr. Habe med drugim piše, da ima Koroška tri jamarske organizacije v Celovcu, Beljaku in v železni Kapli. Tako so koroški jamarji v deželnem katastru že doslej zabeležili 300 jam in brezen. Za turistični obisk je bila doslej znana le Griffenska jama v Svinji planini, dolga kakih 200 metrov.

Izredno delovno Speleološko društvo "Obir" pa je pod vodstvom prizadevnega predsednika, sicer znanega in cenjenega koroškega Slovenca, dr. Petra Haderlapa, ki je pred štirimi leti društvo tudi ustanovil, začelo urejati na pobočju gore Obir nad železno Kaplo, komaj deset kilometrov od državne meje na Jezerskem vrhu, v nadmorski višini 1100 metrov, nekdanje rudniške rove. Med kopanjem svinčene rude so v prejšnjem stoletju odkrili votline, ki so danes naravni spomenik. Gre za pet kilometrov dolge kapniške jame. S pomočjo Občine Železna Kapla, zlasti župana dr. Hallerja, in koroške deželne vlade so zbrali 30 milijonov šilingov za turistično opremo teh jam. Slovesna otvoritev Obirske kapniške jame je bila 5. julija lani, v času, ko je Slovenija doživljala agresijo Jugoslovanske armade. Zato se je niso mogli udeležiti slovenski jamarji, otvoritvi pa je prisostvoval predsednik Mednarodne speleološke unije dr. H. Trimmel, ki je v svojem pozdravnem govoru poudaril, da predstavljajo Obirske jame most sodelovanja in prijateljstva med turističnimi jamami v Severnih apneniških Alpah in Slovenskim primorjem. Tak most že predstavljajo ledene jame Eisriesenwell na Salzburškem, ki so z jamo Briščiki (Grotta Gigante) pri Trstu pobratene s Škocjanskimi jamami.

Dr. Habe nadalje piše, da Obirske jame (gre za več kapniških jam pod skupnim imenom Obirska jama) navdušujejo obiskovalce z raznolikostjo sigastega okrasja, tako zaves kot ekscentričnih kapniških tvorb, imenovanih helektiti. Obhodna pot je dolga poldrug kilometer, poldrugo uro pa spremljajo obiskovalce skozi kapniške rove različni svetlobni učinki in velikosti prostorov prilagojeni zvočni učinki. Učinke v jami, kjer so kapniki, še povečujejo glasba in literatura, prikazani v svetlobni projekciji v izmeri 11x7x3,5 metra.

Speleološko društvo "Obir" je lani izdalo tudi vodnik po Obirskih kapniških jamah s povzetki v slovenskem, italijanskem, angleškem in holandskem jeziku. Poleg tega — tako dr. Habe — propagirajo obisk jame še z izredno okusnimi žepnimi propagandnimi lističi, nalepkami in serijo barvnih diapozitivov. Ker leži jama na veliki višini, so glavni obiski turistov od aprila do septembra, sicer pa do ploščadi pred jamo redno vozijo tudi posebni avtobusi iz Železne Kaple.

»Tako nove jame na Obirskem na avstrijskem Koroškem,« piše dr. Habe, »edine v Karavankah, pričakujejo v naslednjih letih predvsem priliv turistov iz koroških turističnih središč. Zdi se mi, da bo Obirska kapniška jama z vrsto manjših jam prav gotovo odtegnila marsikaterega obiskovalca Postojnske jame, ki ji bodo te jame postale konkurenčne. Celotna ureditev jame je takšna, da bi tudi v naših jamah lahko uvedli nekatere novosti. Ko sem sredi letošnjega poletja jamo obiskal, je bilo v njenih rovih veliko obiskovalcev kar 15 narodnosti. Dnevno pa jamo obišče nekaj tisoč ljudi!« Ali Postojnska jama izgublja primat med evropskimi in svetovnimi kapniškimi jamami, je vprašanje, na katerega bo dal odgovor čas, ki pa zaenkrat dela v prid Obirske jame! Nad tem bi se v vodstvu Postojnske jame morali zamisliti še ob pravem času.

IVAN VIRNIK

Srečko loterije Italia, ki je zmagala pet milijard lir, je prodal Franco Bertani

Neuspešen lov na milijarderja

Lov na srečnega lastnika srečke z oznako P 142727 loterije Italia je v polnem teku, nobenega dvoma pa ni, da bo usojen na neuspeh. Edini, ki bi morda lahko nudil kakšen element za identificiranje srečneža, ki si je za pet tisoč lir, kolikor stane loterijska srečka, zagotovil blagostanje za vse življenje, je lastnik prodajalne časopisov na Ponterossu, 33-letni Franco Bertani. Moškega so novinarji in radovedneži začeli oblegati že v ponedeljek zvečer, ko se je med oddajo Fantastico malo pred 23. uro zvedelo, da je najbogatejša nagrada novoletne loterije romala v Trst. Toda sam pravi, da ničesar ne ve. Vsega skupaj je prodal kakih 300 listkov, ne zna pa povedati niti dneva, ko je bil zmagoviti listek prodan. Včeraj sta se pri njem oglasila lastnika sreč, ki se za eno samo številko razlikujeta od zmagovalne, o novopečenem milijarderju pa seveda ne duha ne sluha.

Bertanijeva prodajalna časopisov stoji na zelo prometnem križišču med Ulicama Roma in Rossini, poleg stanovalcev okrog Ponterossa zahajajo k njemu številni uslužbenci bližnjih bank in uradov, obiskovalci zelenjavnega trga, pa tudi kupci z onstran meje, katerih vrste pa so se v zadnjih mesecih dokaj zredčile: včasih pa vendarle kaj kupijo pri njem, tako da Bertani ne izključuje možnosti, da bi bil srečni dobitnik državljan Slovenije ali kake druge republike bivše Jugoslavije.

Seveda pa so vse to le domneve, prav tako ne gre jemati preveč resno namišljenih "identikitov" zmagovalca, ki jih objavlja tukajšnje časopisje. Po eni od tolikih verzij naj bi to bil Tržačan srednjih let, ki je v trenutku, ko je kupil srečko, nosil plašč iz sivega tweeda. Po drugi verziji pa naj bi to bil sluga v neki tržaški šoli, po rodu iz italijanskega Juga, ki pa že dolgo živi v Trstu.

Franco Bertani pri svoji prodajalni časopisov na Ponterossu, ki so jo včeraj ves dan oblegali radovedneži in novinarji, da bi kaj zvedeli o srečnem dobitniku petih milijard lir (foto Križmančič)

Sicer pa, kot rečeno, srečni dobitnik bo prav gotovo ostal neznan, kot se venomer dogaja ob takih priložnostih. Tudi v Trstu je bilo vedno tako. Nikoli se na primer ni izvedelo, kdo je novembra 1988 zmagal rekordno vsoto štirih milijard in 538 milijonov na Totocalciu, kar še vedno predstavlja doslej najvišjo zmago v Italiji z nogometnimi stavami. Prav tako neznan je tudi zmagovalec prve nagrade - dve milijardi lir - loterije Carpija iz oktobra lanskega leta, ki je srečko kupil v trafiki v Ul. Carducci.

Naj dodamo, da je Trst tokrat bil res srečen z loterijo Italia. V našem mestu so namreč prodali tudi dve srečki, ki sta zmagali po 50 milijonov lir. Prvo (A 143258) so prodali v Ul. Madonnina, drugo (B 141844) pa v veži železniške postaje. Dobro pa sta se odrezala tudi Videm in Pordenon. Srečka C 846764, prodana v Vidmu, zmaga namreč 200 milijonov lir, prav toliko pa srečka S 290767, prodana v Pordenonu, kamor bo šlo tudi 50 milijonov lir srečke M 846649.

Trst je torej, vsaj kar se tiče stav in loterij, res srečno mesto, še posebno če upoštevamo, da je prodaja srečk pri nas sorazmerno veliko manjša kot drugod v Italiji, še posebno v južnih deželah. Za loterijo Italia so vsekakor v Trstu prodali 65 tisoč srečk za skupno 325 milijonov lir. "Investicija" se je tokrat več kot desetkratno obrestovala...

Pod vodstvom podpredsednika Ocvirka

Delegacija slovenske vlade danes pri SDGZ

Na povabilo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja bo danes obiskala našo deželo delegacija slovenske vlade, ki jo bo vodil podpredsednik Andrej Ocvirk. Delegacija bo obiskala zamejske gospodarstvenike, podjetja in nekatere najzanimivejše gospodarske objekte na Tržaškem, Goriškem in v Slovenski Benečiji. Obisk slovenskih gospodarskih in finančnih ministrov v FJK bo ponudil priložnost, da se ugledni gostje pobliže seznanijo s položajem in s perspektivami našega gospodarstva, pa tudi, da skupaj z voditelji SDGZ preverijo razne možnosti in oblike sodelovanja.

Delegacijo slovenske vlade bodo sestavljali minister za industrijo in gradbeništvo Izidor Rejc, minister za Slovence po svetu Janez Dular, minister za trgovino Maks Bastl, minister za drobno gospodarstvo Viktor Brezar in namestnik finančnega ministra Stanislav Debeljak, spremljala pa jo bosta še zastopnik Gospodarske zbornice Slovenije Majcen in tiskovni predstavnik vlade Pezelj.

Program obiska predvideva najprej ogled suhozemnega tovornega terminala pri Fernetičih, nato bo na sporedu sestanek s slovenskimi avtoprevozniki in s špediterji. Minister Ocvirk in kolegi bodo nato gostje openske Hranilnice in posojilnice, potem pa se bodo odpeljali v Dolino, kjer si bodo ogledali tamkajšnjo nastajajočo obrtniško cono. Na deželnem sedežu SDGZ v Trstu bosta nato na sporedu dva ločena sestanka. Na prvem srečanju, ki se ga bodo udeležili zastopniki slovenskih denarnih zavodov v Italiji, bo tekla beseda o finančnih vprašanjih, ki so povezana s sodelovanjem med bankami, na drugem pa o zunanjetrgovinski izmenjavi.

Popoldne se bo delegacija slovenske vlade srečala z zamejskimi gostinskimi in turističnimi operaterji. Obiska se bo nato nadaljeval v Sovodnjah, kjer bo ogled obrtno-proizvodnega centra, končal pa se bo v Špetru Slovenov v Benečiji, kjer si bodo gostje ogledali tovarno Hobles in se nato sestali še s predstavniki domače industrijske stroke.

pismo uredništvu

Še o gledališki kritiki v Primorskem dnevniku

Cenjeno uredništvo.

V zvezi s pismom štirih režiserjev, objavljenim v PD 3.1.1992 in odgovorom Vašega uredništva želim pripomniti, da se mi zdi zaskrbljenost štirih piscev utemeljena.

Že nekaj let si PD ni več belil glave glede gledaliških kritik, v kolikor smo imeli bralci občutek, da je s primerno strokovno usposobitvijo svojega uslužbenca, diplomiranega slavista, premostil to pomanjkljivost. M. Čuk je v svojih kritikah rastel v zrelega in objektivnega presojevalca tržaških gledaliških ustvarjalcev. Smotrno je razčlenil vsako uprizoritev, predvsem pa je gledališče obravnaval skozi našo - tržaško optiko in stvarnost. To pa je tudi edino pravilno merilo za vsako odrsko dogajanje, ki mora nujno odražati prostor in razmere v katerih nastaja.

Zdi se mi, da je logika, ki se zadnje čase odigrava v naših institucijah zelo skrotovičena. Zato je logično, da potrebujejo člani te skupnosti nazornejša in izčrpnejša pojasnila, ki naj bi utemeljila vsaj zadnje premike. V taki zmedi je recimo Vaše poročilo o imenovanju novega upravnega sveta SSG z dne 31.12.1991 nujno potrebno pojasnil. Med drugim pišete, da »... Zakon namreč jasno določa, da morajo biti člani upravnega sveta obenem s predsednikom "gledališki strokovnjaki oziroma strokovni upravitelji"...« Pred tem citatom navedena imena ustoličenih upraviteljev pa pričajo o globoki protislovnosti. Kot kaže, je v določeni interpretaciji že premierski abonent teatrolog.

Zaradi teh in podobnih neskladij popolnoma soglašam z našimi štirimi režiserji in prosim odgovorne pri PD, da tudi sami jasno spregovorijo, kot jim to nalagajo funkcije in nenazadnje tudi profesionalna etika.

S spoštovanjem
Bogomila Kravos

Pokrajinska uprava organizira mednarodni posvet na Padričah

S skupnimi močmi proti steklini

Steklina na našem področju ni vezana samo na preteklost, nasprotno, saj jo v naši deželi še vedno moramo obravnavati kot naravno nezgodo. S tega vidika je še najbolj ogrožena tržaška pokrajina, zato se je tržaška pokrajinska uprava že in se v bodoče namerava še odločneje zoperstaviti tej nevarnosti. Med pomembnejše pobude, ki jih narekuje konkretna nevarnost širjenja stekline, nedvomno sodi mednarodni posvet o boju proti steklini. Enodnevno srečanje mednarodno priznanih strokovnjakov bo v petek, 24. januarja, in sicer v kongresni dvorani Centra za tehnološke in znanstvene raziskave pri Padričah.

Namen in potek posveta je novinarjem na včerajšnji tiskovni konferenci orisal predsednik Pokrajine Crozzoli, ki je med drugim opozoril na nedavne pojave te hude bolezni na Tržaškem oziroma celo v neposredni bližni mestnega središča. Glede tega velja še enkrat poudariti, da so pred nekaj meseci opazili steklo lisico pri Sv. Ivanu, medtem ko se je zadnji val bolezni pri nas pojavil v začetku septembra prejšnjega leta, ko so ugotovili, da je bila lisica, ki so jo 28. avgusta ubili v bližini Trebč (nedaleč proč od italijansko-slovenske meje), okužena s steklino.

Kraj, kjer je bila ubita lisica, je že takrat in še danes lahko navaja k ugotovitvi, da so bolne živali prišle iz Slovenije. Zaradi te možnosti, ki je bila v preteklosti že večkrat dokazana, je med drugim zatrdil Crozzoli, je povezava med sosednjimi deželami in državami nujna tudi v načrtovanju boja proti tej nevarni bolezni. Mednarodnega kongresa, ki ga organizira tržaška pokrajinska uprava, se bodo zato poleg krajevnih in deželnih strokovnjakov udeležili tudi predstavniki Slovenije, Hrvaške in Koroške, na posvet pa bodo prišli tudi strokovnjaki iz Bocna in Padove.

Boj proti steklini bi bil že v začetku obsojen na neuspeh, če ne bi bil prostorsko širše zasnovan. V to je tržaška pokrajinska uprava trdno prepričana, čeprav se, po besedah predsednika Crozzolija, še ni povsem odločila za pristop. Med strokovnjaki in predstavniki raznih ustanov sta trenutno v obravnavi dve tezi: na osnovi prve so nujni preventivni ukrepi (cepljenje), ki so tudi edini uspešni; druga struja se ogreva za drastično poseganje v okožuno favno, se pravi za pobijanje bolnih živali oziroma vseh, za katere sumijo, da so okužene.

Ugovorom, ki jih nad drugo metodo lahko imajo organizacije za zaščito živali, pa lahko dodamo ugotovitev, da ubite živali takoj nadomestijo druge, ki si lahko prav tako okužene, kar pomeni, da gre reševanje problema v nedegled. O tem je na včerajšnji tiskovni konferenci govoril arh. Starc, ki načeluje pokrajinskemu resorju za okolje, teritorij in ekologijo. Po njegovem mnenju lahko edino s skupno akcijo množičnega cepljenja živali ustavimo širjenje stekline. Glede tega je tudi napovedal možnost, da se bodo na mednarodnem posvetu odločili za pomoč Sloveniji in Hrvaški, zato da bi lahko tudi v teh dveh republikah, ki jih trenutno pestijo še hujše težave, opravili množično cepljenje živali.

To bi bila prva faza skupnega boja proti steklini, v drugi fazi, vsaj takšnega mnenja je arh. Starc, bi se morali lotiti obravnave odpadkov in onesnaževanja okolja. Pri tej akciji pa bi poleg naše dežele in Slovenije ter Hrvaške morale sodelovati tudi vse neposredne sosede, predstavniki katerih se bodo zbrali prav na mednarodnem posvetu, da se odločijo za metodološki pristop in tudi že za prve konkretne pobude.

V ponedeljek popoldne, ko se je začelo mračiti

Spet oskrunili kriški spomenik

"Neznani" storilci so se ponovno "znesli" na enega od spomenikov, ki spominjajo na žrtve narpodnoosvobodilnega boja. Novo leto so začeli v Križu, kjer so poškodovali spomenik padlim v NOB. Ko se je začelo mračiti so v ponedeljek razbili skoraj vse luči, ki osvetljujejo kriški spomenik **(na sliki - foto Križmančič)**. Nove skrunitve so se zavedli domačini, ki so prihajali mimo po novoletnem nastopu obeh kriških pevskih zborov. Odgovorni za spomenik so takoj obvestili karabinjerje, včeraj pa so "neznance" prijavili pristojnim oblastem. Sicer pa ni prvič, da so ti neznanci za tarčo svojih "pohodov" izbrali kriški spomenik. Nanj so se znesli že decembra lani, ko so ga pomazali s svojimi že znanimi gesli s črnim sprayem.

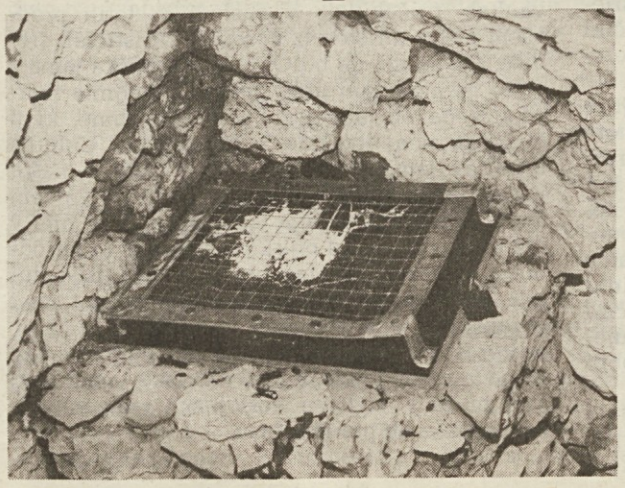

Posl. Coloni o dekretu za pomoč Trstu in Gorici

Dekret o prispevkih Trstu in Gorici, da bi z njimi vsaj delno omilili krizo, ki jo je obema obmejnima mestoma povzročila jugoslovanska kriza, je bil v ospredju včerajšnjega srečanja tržaškega demokristjanskega poslanca Sergia Colonija s predstavniki sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL in predstavniki sindikata prevoznikov.

Posl. Coloni je sogovornike seznanil, da bo vprašanje dekreta v korist Trstu in Gorici postavljeno v prihodnjih dneh na dnevni red delovanja poslanske zbornice, pri čemer se je obvezal, da se bo zavzel zato, da bi dekret čimprej odobrili z morebitnimi izboljšavami. O dekretu bo zatem tekla razprava v senatu, kjer bi ga morali odobriti do 26. januarja.

Tržaški poslanec je potrdil tudi, da si bo prizadeval za kontingente plinskega olja, ki so bili doslej zamrznjeni zaradi pomanjkanja finančnega kritja.

Ugibanja in domneve pred spomladanskimi političnimi volitvami

Ali bomo Slovenci spet izvolili svojega zastopnika v parlament?

Ali bomo Slovenci v Italiji na spomladanskih političnih volitvah ohranili dosedanje parlamentarno zastopstvo? To vprašanje si v teh dneh postavljajo ne samo volilci, ampak tudi politiki, ki s precejšnjo zaskrbljenostjo gledajo na negotovo perspektivo, da bo na klopeh rimskega senata (ali poslanske zbornice) znova sedel Slovenec. Ta zaskrbljenost izvira predvsem iz velikih sprememb na italijanskem političnem prizorišču in to glede na dejstvo, da smo doslej Slovenci vedno izvolili svojega parlamentarca (Bernetičevo, Škerka, Gerbčevo in Spetiča) na listi KPI. Te stranke danes ni več, celotno vprašanje slovenske kandidature je treba torej postaviti in zastaviti povsem na novo. Posamezne stranke, kolikor smo izvedeli, še niso konkretno vzele v pretres tega problema, že nekaj časa pa se širijo hipoteze in domneve o tem, kakšen naj bi bil najboljši način za ponovno izvolitev slovenskega parlamentarca.

Demokratična stranka levice bo za glavnega slovenskega kandidata za senat najbrž izbrala univerzitetnega profesorja in ravnatelja SLORI-ja **Darka Bratino**, ki pa se bo predstavil v goriškem volilnem okrožju. To je po mnenju načelnika strankine deželne komisije **Miloša Budina** v tem trenutka najbolj realistična usmeritev, ki pa jo bo treba še politično potrditi in izpiliti. Podpisanih dogovorov vsekakor še ni, važno besedo bo pri tej odločitvi igral Rim, »v vsedržavnem vodstvu Occhettove stranke pa je prisotna zavest, da je treba slovenski manjšini spet zagotoviti ustrezno zastopstvo v parlamentu«. Bratina, če bo izvoljen, bo izvoljen v Gorici, na Tržaškem pa so stvari mnogo bolj zapletene in odprte različnim rešitvam.

Dosedanji poslanec **Willer Bordon** je za poslansko zbornico pred kratkim predlagal predstavitev **Demokratske lige**, ki naj bi zbrala glasove vseh levičarskih komponent, njegov poziv pa je, razen redkih izjem, doslej naletel na molk in to tudi s strani pokrajinskega vodstva DSL.

Po mnenju senatorja **Stojana Spetiča**, ki je bil izvoljen na listi KPI, po razpadu te stranke pa je pristopil v **Stranko za komunistično obnovo**, bi bilo zaželjeno, da bi levičarske sile v naši deželi našle kakšno obliko sodelovanja za potrditev slovenskega parlamentarca. Bordonova zamisel o Demokratski ligi Spetiču ne ugaja iz političnih razlogov (»je zgolj demagoška poteza«), a tudi zato, ker je omejena samo na Trst in torej po njegovem močno diši po melonarstvu. Vprašanje je, kaj pravzaprav namerava (oziroma kaj ponuja) slovenska DSL nekdanjim somišljenikom v KPI, potem ko je gotovo, da se bo stranka za komunistično obnovo samostojno predstavila na volitvah za poslansko zbornico, kjer lahko črpa ostanke na osnovi enotnega vsedržavnega okrožja.

Volilni sistem za senat pa je deželnega značaja, kar dopušča možnost raznih kombinacij. Spetič nam je pri tem navedel dve možnosti: ali predstavitev skupne volilne liste **DSL-SKO** ali pa tihi sporazum, po katerem bi v Gorici po možnosti vsi slovenski volilci podprli Bratino, v tržaškem okrožju pa morda slovenskega kandidata na neokomunistični listi. Potemtaken bi lahko Slovenci v Italiji celo izvolili dva parlamentarca. »Odvisno pač, če bomo znali inteligentno in učinkovito nastopiti«, nam je še povedal Spetič, ki bo skoraj gotovo med kandidati svoje stranke za mesto v senatu ali pa morda tudi v poslanski zbornici. Kaj več o tem bomo izvedeli na sobotnem in nedeljskem nadaljevanju pokrajinskega kongresa SKO.

Deželno tajništvo **Slovenske skupnosti** je razpravo o parlamentarnih volitvah začelo na sinočnji seji v Nabrežini, odločitev pa bo padla v naslednjih tednih, ko bo tudi znan točen datum volitev. Tajnik **Ivo Jevnikar** nam je omenil tri možne hipoteze: samostojen nastop, sodelovanje na manjšinski ali federativni listi, poziv volilcem, naj podprejo slovenskega kandidata na drugi listi. Ta zadnja opcija bi morala seveda temeljiti na sporazumu med raznimi manjšinskimi komponentami, o katerem pa se v tem trenutku še ne govori, morda pa ga bo prej ali slej kdo predlagal.

Glede političnih volitev pa je doslej pravzaprav gotova edinoleobnovitev volilnega zavezništva **PSI—Lista za Trst**, ki bo slonelo na kandidaturah dosedanjih parlamentarcev Agnellija in Camberja.

S.T.

V preurejeni stavbi bolnišnice pri Magdaleni

Včeraj predali namenu center za umsko zdravje

Včeraj popoldne so na območju bolnišnice pri Magdaleni odprli nov center za umsko zdravje. Gre za center, ki je imel doslej sedež v Ul. della Guardia pri Sv. Jakobu, namenjen pa je prebivalcem precej obsežnega mestnega področja, saj naj bi novi center »pokrival« predele Sv. Jakoba, Škednja in Čarbole.

Za potrebe centra, ki ga je stari sedež v Ul. della Guardia že močno utesnjeval, so preuredili dvonastropno poslopje na območju stare bolnišnice pri Magdaleni. Novi prostori, ki so tudi smotrneje opremljeni od bivših, bodo seveda z vseh vidikov bolj odgovarjali potrebam takšnega centra. Finančna sredstva za preureditev stavbe in opremo je prispevala deželna uprava.

Kot ostalih šest centrov za umsko zdravje, ki delujejo v Trstu, bo tudi ta odprt 24 ur na 24. Opremljen je kot day in kot night hospital, kar pomeni, da bo sprejemal paciente za dnevno zdravljenje, medtem ko bo druge zadržal tudi čez noč. Istočasno pa bo deloval tudi kot ambulanta in kot rehabilitacijski center. V centru bo osem ležišč, v njem pa bodo delali 4 psihiatri, 2 socialni delavki, dve psihologinji in 20 bolničarjev.

V nagovorih med včerajšnjim slovesnim odprtjem, ki se ga je udeležilo veliko ljudi **(foto Križmančič)**, so poudarjali pomen sodobneje opremljenega centra, v katerem zaposleni ne bodo več tako v zadregi, ko bo treba nuditi pomoč uporabnikom. V prejšnjem, ki je svojemu namenu služil celih 15 let, so namreč zadnje čase s težavo zadostili vsemu povpraševanju. Med značilnosti področja, kateremu je center namenjen, sodi namreč nadpovprečna (za Trst) stopnja povpraševanja po uslugah centra. Pri vsem pa je zaskrbljujoče dejstvo, da je med mladimi vse več takih, ki imajo resnejše psihične probleme.

Pokrajinska skupščina je tik pred razpustom

Pokrajinski svet bi moral danes dokončno odobriti statut pokrajinske uprave na osnovi pripomb in priporočil pokrajinskega nadzornega odbora. To bo zadnji sklep skupščine, ki jo bodo v naslednjih dneh formalno razpustili in imenovali izrednega komisarja, ki bo vodil upravo vse do spomladanskih predčasnih volitev. Skupno s pokrajinskimi bodo tudi predčasne občinske volitve. Datum upravnih volitev bo odločil notranji minister, z dekretom pa ga bo potrdil predsednik republike. Po novem zakonu morajo biti upravne volitve ločene od parlamentarnih.

Statut Pokrajine je naletel na podporo široke večine političnih strank, prišlo pa je do razkola v vrstah večine, saj dokumenta niso podprli liberalci in republikanci, pač pa je statut doživel privoljenje svetovalcev Demokratične stranke levice. Pokrajinski svet bodo razpustili, ker je skupščina zavrnila finančni proračun za tekoče leto.

V Mieli okrogla miza o vlogi intelektualcev v bivši Jugoslaviji

V gledališču Miela se danes zaključi manifestacija "Senca zidu", ki jo prireja Cappella Underground ob podpori Pokrajine in Dežele F-JK in pod pokroviteljstvom Tržaške občine. Današnji zaključni del manifestacije, ki se je začela že prejšnji teden, bo posvečen izključno tragičnim dogodkom v Jugoslaviji. Od 16. do 18. ure bodo predvajali zadnje filmske posnetke zagrebške in beograjske televizije ter vrsto intervjujev, ki jih je pripravil novinar Doko MaliniĆ v Dalju meseca avgusta lani, nekaj dni po pokolu in pa video "Vrniti se", to je dokument o Istri istega avtorja, ki ga je proizvedla TV-Koper. Poleg tega bomo lahko videli še neobjavljeni dokument, ki prihaja iz Beograda in ga je snemal režiser Dejan DjurkoviĆ o manifestacijah četnikov in prvih proti-MiloševiĆevih manifestacijah marca in maja lanskega leta v Beogradu.

Ob 18. uri pa bo na sporedu okrogla miza, ki jo bodo pripravili v sodelovanju z Ljiljano Avirovic in s koordinacijo Giuseppa D. Longa, pri kateri bodo sodelovali pisatelji in novinarji iz Beograda, Sarajeva, Trsta in Zagreba. Na njej bo govor o sedanji vlogi intelektualcev v teh državah. Iz Zagreba bosta sodelovala pisatelja Tonko MaroeviĆ in Pavao PavliciĆ, iz Beograda Kazimir Čurgus, iz Sarajeva pisatelj Stevan TontiĆ, iz Beograda novinarka Radia Beograd Azra NuhefendiĆ, režiser Vuk Babič, ki prihaja ravno tako iz Beograda, iz Trsta pa bo pri okrogli mizi sodeloval novinar in pisatelj Paolo Rumiz.

Kdo je »skrival« ekološko napravo v nabrežinski občini?

Vprašanje števila naprav za merjenje stopnje onesnaženosti zraka v mestnem središču je še vedno v središču pozornosti (in precej ostrih polemik) v političnih krogih. Tokrat se je oglasil občinski svetovalec Zelene liste s simbolom golobice Paolo Ghersina, ki v daljši tiskovni noti polemično obtožuje Občino Trst, da ni naredila ničesar, da bi eno izmed zgoraj omenjenih naprav iz devinsko—nabrežinske občine premestili v mesto, kjer bi bila seveda bolj koristna. V mestnem jedru deluje trenutno samo ena naprava za merjenje onesnaženosti zraka in sicer tista na Goldonijevem Trgu, ki jo zaradi skrajno zapletenih birokratskih razmer še vedno upravlja Krajevna zdravstvena enota.

Ghersina je mnenja, da smo priča pravemu škandalu, saj vsi dobro vemo, kako mesto (posebno v zadnjem času) krvavo potrebuje tako napravo, »ki so jo pristojna upravna telesa pravzaprav več mesecev skrivala v Devinu«. Naprava je sicer last pokrajinske uprave, ki je zanjo dobila 500 milijonov lir od Dežele Furlanije-Julijske krajine. Občinski predstavnik Zelene liste s simbolom golobice je v zvezi s tem dogodkom vložil nujno interpelacijo tržaškemu županu Francu Richettiju in od njega zahteval takojšnja pojasnila o tej zadevi.

Danes srečanje med strokovnjaki in javnimi upravitelji

Kako znižati stopnjo onesnaženosti

Onesnaženje zraka je tudi pri nas doseglo tako visoko stopnjo, da se s tem vprašanjem morajo čimbolj resno soočiti javni upravitelji in strokovnjaki. Na tržaški občini bi se morali danes sestati župan, odborniki za okolje, za urbanistiko in za industrijo, predstavniki Pokrajine, podjetja za javne prevoze ACT, tržaške Krajevne zdravstvene enote in mestnih redarjev. Na dnevnem redu, kot že poudarjeno, bo vprašanje onesnaženja zraka oziroma možne rešitve, da bi znižali sedanjo stopnjo onesnaženosti.

Na srečanju bodo najprej pregledali in ocenili podatke, ki jih je zbrala krajevna KZE. Če jih bodo osvojili (težko bi se odločili drugače), bodo seveda morali vzeti na znanje, da je položaj zaskrbljujoč (dejstvo, da je v nekaterih drugih italijanskih mestih še slabše ni dobra tolažba) in se opredeliti za prepotrebne konkretne ukrepe. Med temi naj bi sprejeli odločitev o odnašanju smeti v urah, ko promet ni pretirano gost.

Ob tem velja tudi omeniti, da je občinski odbor na zadnji seji z dvoletno zamudo odobril načrt »smog alarm«, ki ga je občinska komisija za preučevanje onesnaženosti zraka izdelala že pred leti, ko pa je bil položaj sličen današnjemu. V skladu s tem sklepom lahko župan, če ogljikov oksid prekorači mero 10 miligramov na kubični meter, okliče prealarmno stanje in pozove občane, naj omejijo vožnje z osebnim avtomobilom. Če ni izgledov, da bi se položaj v doglednem času izboljšal, lahko župan omeji vožnjo z osebnimi vozili. Vendar pa ni točno povedano, kaj predvideva omenjena omejitev (vsekakor ne izmenično vožnjo z avtomobilov glede na evidenčno tablico), namiguje pa na možnost, da bi razširili obseg mestnega centra, ki bi bil ob določenih urah zaprt za promet z osebnimi vozili.

Prav o določitvi obsega »zaprtega območja« in o urnikih naj bi se izrekli na današnjem srečanju, kot bi se verjetno morali dogovoriti tudi o namestitvi premične naprave za merjenje stopnje onesnaženosti (žal je to napravo Pokrajina dala na posodo Občini samo za enomesečno obdobje). Zaenkrat naj bi napravo namestili na križišču med ulicama Carducci in Battisti, nato pa še med slednjo in Ul. Rismondo ter na središčnih trgih Garibaldi in Oberdan.

Tudi v novem letu protizakonito čez mejo

Nezakonito prestopanje meje med Jugoslavijo in Italijo se tudi v novem letu nadaljuje. Nabrežinski karabinjerji so včeraj pri Devinu prestregli mercedes, v katerem sta se ob vozniku peljali dve jugoslovanski državljanki stari 33 oziroma 42 let. Obe so pred časom izgnali iz Italije.

Karabinjerji so se s svojim avtomobilom pognali za mercedesom, ker se le-ta ni ustavil ob cestnem bloku, ki so ga bili postavili organi javnega reda med eno od oičajnih akcij za prevencijo kriminala. Za volanom mercedesa je sedel jugoslovanski državljan, 35-letni Barudin Bibalić iz Sarajeva, ki so ga karabinjerji aretirali, ker je pritihotapil ljudi na italijansko ozemlje v dobičkonosne namene, in ga pospremili v koronejski zapor. Obe ženski so na kvesturi identificirali, ju pospremili do meje in ju predali jugoslovanskim obmejnim organom.

■ **Občina Devin-Nabrežina sporoča,** da bo od 10. januarja dalje v občinski zakladnici mogoče vnovčiti honorarje za predsednike, skrutinatorje in tajnike, ki so bili zaposleni na voliščih ob priliki deželnih referendumov dne 23. novembra lani.

†

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi mož

Albino Purger

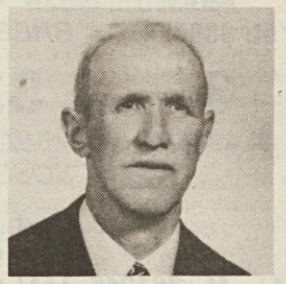

Pogreb bo jutri, 9. januarja, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Mačkoljah.

Žalujoča žena Marija, sestre z družinami, svakinja Justina, nečaka in nečakinje.

Mačkolje, 8. januarja 1992

Ob smrti dragega Albina Purgerja izreka iskreno sožalje ženi Mariji in svojcem

KD Primorsko - Mačkolje.

†

Zapustila nas je naša draga

Albina Pregarc vd. Barut

Pogreb bo jutri, 9. t. m., ob 10.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na katinarsko pokopališče.

Za njo žalujejo hči Zorka, zet Giorgio, vnuka Roberto in Laura z družino, brat Piero, sestri Pierina in Bazilija, svak Zdenko ter nečakinje z družinami.

Trst, 8. januarja 1992.

V ponedeljek popoldne v Domu Alberta Sirka

Zelo uspel novoletni koncert kriških pevskih zborov Vesna

Veliko število domačih poslušalcev in ljubiteljev zborovske pesmi iz drugih krajev je v ponedeljek popoldne v kriškem Kulturnem domu Alberta Sirka prisluhnilo novoletnemu koncertu domačih moškega in dekliškega zbora Vesna, ki ju vodita Ivo Lešnik in Bogdan Kralj. Zbora sta se na prireditvi, ki jo je napovedovala mlada Sanja Sedmak, predstavila z bogatim in zanimivim sporedom ljudskih in narodnih pesmi (zapela sta vsak po osem skladb), uvodoma pa sta skupno zapela priljubljeno kriško himno.

Kot gost je na prireditvi sodeloval glasbeni ansambel »The Blackbirds«, ki ga (angleško ime ne sme varati!) sestavljajo domači fantje in ki izvaja v glavnem skladbe oziroma popevke iz petdesetih in šestdesetih let. Na nedeljskem koncertu pa so kriški fantje poskrbeli za presenečenje, saj so izvedli tudi tri pesmi v domačem narečju, za katere so sami predstavili glasbo in besedilo. Kriški ansambel bo v nedeljo zvečer ob 21. uri nastopil v novogoriški dvorani Odeon.

Na sliki (foto Magajna) **moški zbor Vesna na ponedeljkovem novoletnem koncertu v Križu.**

koncerti

Società dei concerti
Tržaško koncertno društvo

V ponedeljek, 20. januarja 1992 ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil duo A. Cappelletti in B. Bekhterev.

Gledališče Verdi

Pri blagajni gledališča je v teku prodaja vstopnic za izredni koncert izven abonmaja MAURIZIA POLLINIJA, ki bo v četrtek, 30. januarja 1992 ob 20.30 v gledališču Verdi. Na sporedu bodo Debussyjeve in Beethovnove skladbe. Koncert bodo ponovili v začetku prihodnjega leta v Milanu in v New Yorku.

Skupina Blackbirds bo nastopila v nedeljo, 12. t. m., ob 21. uri v diskoteki ODEON v Novi Gorici.

SKUP01/10

KUPUJ NA OPČINAH

IZŽREBANE ŠTEVILKE 5. 1. 1992

»BOŽIČ 1991 - ZLATO NA OPČINAH«

1. **15.000.000*** lir
št. 474197 *HROVATIN SERGIO delikatese*

2. **7.000.000*** lir
št. 389574 *BRESCIANI elektrogospodinjstvo*

3. **3.000.000*** lir
št.484419 *VIVIANA darilni predmeti SOSSI zlatarna*

1.000.000* lir

4. **št. 361246** *MALALAN draguljarna*
5. **št. 174128** *PARENZAN jestvine*
6. **št. 256039** *START SPORT športni artikli*
7. **št. 483998** *MALALAN draguljarna*
8. **št. 362162** *MALALAN draguljarna*
9. **št. 104229** *SOSSI pekarna*
10. **št. 55845** *ULGHERI PAVAT papirnica*
11. **št. 349438** *PODOBNIK manufaktura*
12. **št. 14314** *D. GARAVELLO brivec*
13. **št. 321138** *DIANA restavracija*

REZERVNE ŠTEVILKE

1. **št. 368122** *MALALAN draguljarna*
2. **št. 298595** *ŠVAGELJ cvetličarna*
3. **št. 375383** *M. MALALAN obutve*
4. **št. 200834** *D. DANEV čiščenje greznic*
5. **št. 285101** *ŠKABAR drogerija*
6. **št. 262454** *SALVI DESPAR*
7. **št. 145771** *PODOBNIK manufakture*
8. **št. 90835** *G. CAZZADOR avtomobilski deli*
9. **št. 321055** *DIANA restavracija*
10. **št. 52158** *SOSSI zlatarna*
11. **št. 448478** *KROVATIN delikatese*
12. **št. 369006** *MALALAN draguljarna*
13. **št. 121490** *BORTOLIN jestvine*

* nagrade v zlatih žetonih

OPOZORILO: VSE IZŽREBANE SREČKE MORAJO BITI ODDANE DO VKLJUČNO 6. FEBRUARJA 1992.

CASSA RURALE ED ARTIGIANA - OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA - OPČINE

Od jutri do četrtka nova predstava v Rossettiju

V gledališču Rossetti bo jutri nova premiera, ponovitve bodo sledile do sobote 11. januarja. *La commedia da due lire* je delo, ki so ga Paolo Rossi, David Riondino in Lucia Vasini priredili po *Operi del mendicante* Johna Gaya. Tekst angleškega avtorja iz 18. stoletja ponuja prav zanimivo sliko Londona, kjer se nepridipravi zdijo poštenjaki, pošteni ljudje pa zlikovci. Isto delo je leta 1928 nudilo izhodišče tudi Bertoldo Brechtu za umetnino *Opera za tri groše*, v 70. letih pa se je Dario Fo z delom *Opera dello singhiozzo* spet naslonil na Gaya in Brechta, da je podal presek Italije svinčenih let in strategije napetosti.

Pri prirejevanju teksta iz 18. stoletja predstavljajo avtorji *Komedije za dve liri* satirično in sarkastično sliko sodobne mafijske in razuzdane Italije. Protagonisti so izrazito komični in karakterni po okusu »surrealne demencialnosti«. Italijo opisujejo s kislo ironijo, označuje jo stavek: »Država je, obstaja, vtihotapila se je kot rak v mafijo.«

Protagonist je mafijec, lastnik diskov, razpečevalec mamil, pooseblja ga Paolo Rossi, mlad igralec iz Tržiča, ki je zrastel v šoli Enza Jannaccija in Daria Foja. Ob njem nastopa David Riondino, komični kantavtor, nekakšen potujoči pevec, komentator, njegovi songi slonijo na Jannaccijevi glasbi. Rossijeva žena je Lucia Vasini, obetajoča mlada igralka iz Milana. V stranskih vlogah se pojavljajo Antonio Catania, Alberto Storti, Gigio Alberti, Massimo Olciese, Adolfo Margiotta, Sabrina Marsilli in Leonardo Militi.

Sceno je izdelal Sergio Tramonti, režiral je Giampiero Solari. Kot omenjeno, je glasba delo Enza Jannaccija in Davida Riondina.

gledališča

SSG - Kulturni Dom

Slovensko stalno gledališče ponovi v petek, 10. t. m. , ob 16. uri za abonma red I Partljičevo komedijo MOJ DEDA SOCIALISTIČNI MRTVAK.

Gledališče ROSSETTI

Od jutri, 9. do 11. t. m. bo na sporedu predstava izven abonmaja LA COMMEDIA DA DUE LIRE v izvedbi gledališke skupine A.DI.GI. Nastopajo Paolo Rossi, David Riondino in Lucia Vasini. Za predstavo je veljavna Cartateatro 2, za abonente popust. Izkaznice niso veljavne. Predprodaja vstopnic pri blagajni UTAT v Pasaži Protti.

V torek, 21. t. m., ob 21.30 bo na sporedu enkratna izvedba koncerta kantavtorja PAOLA CONTEJA. Predstava izven abonmaja, veljavna je Cartateatro 1, za abonente popust.

Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti od danes dalje. Izkaznice niso veljavne.

Gledališče VERDI

Operna in baletna sezona 1991/92

Jutri, 9. januarja, ob 20. uri (red A) premierska predstava baletne pravljice COPPELIA. Nastopali bodo Oriella Dorella, Marc Renuard in Marina Nossova. Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi z naslednjim urnikom: 9-12, 16-19. V petek, 10. t.m., ob 20. uri ponovitev za red B.

La Contrada - Gledališče Cristallo

Od 18. januarja bo gostovala gledališka skupina Rancia s predstavo A CHORUS LINE.

mali oglasi

PRODAM ritmo 105 TC, črne barve, letnik '81. Tel. ob uri obedov na tel. št. (0481) 78052.

PRODAM diatonično harmoniko. Tel. (0481) 391209.

NUDIM pomoč na domu enkrat ali dvakrat tedensko. Tel. 229574.

STANOVANJE v središču Opčin dajemo v najem za urad. Tel. 421508 od 13. do 13.30.

AVTOMOBIL Fiat 126 v dobrem stanju prodamo za 800.000 lir. Telefon 421508 13. — 13.30.

FIAT 126 prodam, prevoženih 32.000 km. edina lastnica. Telefon 231355 ob večernih urah.

DAJEMO v najem trgovino jestvin, sadja in zelenjave, trafika in drogerija. Tel. 229157.

MLAD MOŽ, dobra volja do dela, specialist pri rezanju trt, sprejme službo pod vsakim pogojem. Tel. (003866) 58806.

MLAD MOŽ, dobra volja do dela, izkušen v vsakem delu na polju ali kot zidarski pomočnik, prost ob četrtkih in nedeljah, sprejme službo po dogovoru. Tel. št. (003866) 33624.

TRŽAŠKA družina sprejme v službo približno 50 - letno pomočnico, samostojno za gospodinjsko delo in kuhanje pri zdravnici v Padovi, nastanjeni v centru mesta. Obvezno poznavanje italijanskega jezika, pogoji po dogovoru. Tel. ob uradnih urah na tel. št. (040) 363965.

razstave

V TK Galeriji je na ogled razstava STARE GRAVURE - Naša dežela, mesta in gradovi.

Na gradu sv. Justa - Bastione fiorito - bo do 12. januarja odprta razstava "EXCURSUS: novant'anni di Novecento", ki jo prireja tržaški krožek Jacques Maritain. Urnik: ob delavnikih od 10. do 16. ure in ob praznikih od 10. do 13. ure; zaprto za božič in novo leto. Vstop je prost.

V galeriji Cartesius je še jutri, 9. t.m. 1992 na ogled skupinska razstava risb, grafik in skulptur. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13.

V naravoslovnem muzeju bo do 19. januarja na ogled razstava IPOGEA 91, podzemeljske lepote Krasa. Urnik: od torka do petka od 9. do 13. ure, ob sobotah in nedeljah 9-13 ter 15-19. Vstop prost.

V muzeju Revoltella bo do 30. marca 1992 na ogled razstava "Mito sottile - Slikarstvo in kultura v mestu Sveva in Sabe".

V novi galeriji Art Galley pri Sv. Jakobu, v Ul. S. Servolo 6, je do 11. t.m. na ogled razstava skulptur in grafik IMAGES 1991. Razstavo so organizirali "Amici di S. Giacomo", izkupiček pa bo namenjen Združenju za boj proti levkemiji.

V tržaški občinski galeriji - Trg Unità 4/1 - je na ogled razstava TRST: ODISEJEVO MESTO (Tržaška leta Jamesa Joyceja). Razstava je odprta do 12. januarja po običajnem urniku.

V Galeriji Rettori Tribbio bo do 17. t. m. na ogled razstava akvarelov preminulega slikarja DYALMA STULTUSA. Urnik: 10.30-12.30, 17.30-19.30, ob praznikih 11-13, ob ponedeljkih zaprto.

V galeriji Bassanese - Trg Giotti 8) - bodo v petek, 10. t.m., ob 18. uri odprli razstavo slikarja Chrisa BOOTHA.

včeraj - danes

Danes, SREDA, 8. januarja 1992

SEVERIN

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.38 - Dolžina dneva 8.53 - Luna vzide ob 9.18 in zatone ob 20.21.

Jutri, ČETRTEK, 9. januarja 1992

JULIJAN

PLIMOVANJE DANES: ob 5.05 najnižje -12 cm, ob 10.27 najvišje 32 cm, ob 17.08 najnižje -53 cm, ob 23.27 najvišje 38 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6,2 stopinje, zračni tlak 1013,4 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 83-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 8,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Elisabetta Cattonar, Giulia Favaretto, Emil Fabjanac, Alessia Fontanot, Michela Sabadin, Jessica Varcounig, Ivan Stancich, Ivan Jakubi, Patrizio Matteo Vuch, Kevin Vasku, Marina Periša.

UMRLI SO: 80-letna Sofia Gregori, 66-letna Alcea Da Rold, 95-letna Irma Bernasconi, 69-letni Giulio Tamburini, 81-letna Eugenia Iakicevic, 72-letni Bruno Ciuffarin, 70-letni Guerrino Ienco, 77-letna Adina Giannini, 67-letni Aldo Schuster, 66-letna Tea Giannini, 88-letni Bruno Giraldi, 82-letna Carmen Dean, 77-letni Giuseppe Kozina, 90-letni Giuseppe Cortale, 78-letna Elisabetta Renko, 76-letna Caterina Bonu, 84-letna Gemma Vidig, 70-letni Virgilio Pizzamus, 62-letna Elda Pecchiari, 76-letna Agta D'Arrigo, 79-letna Iolanda Stock, 73-letni Emilio Zupin, 85-letna Libera Babici, 81-letna Nerina Buffalo, 71-letna Grazia Prisma, 87-letna Celestina Spessot, 81-letni Umberto Razzo.

SLUŽBA LEKARN

Od torka, 7. do nedelje, 12. januarja 1992

Normalen urnik lekarn: 8.30 - 13.00 in 16.00 - 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Milje - Mazzinijev drevored (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2, Largo Sonnino 4, Milje - Mazzinijev drevored 1.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Nočna služba

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Largo Sonnino 4 (tel. 726835).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

kino

ARISTON - 16.00, 22.15 **Billy Bathgate - A scuola di gangster**, r. Robert Benton, i. Dustin Hoffman, Nicole Kidman.

EXCELSIOR - 17.30, 22.15 **Terminator 2 - Il giorno del giudizio**, i. A. Schwarzenegger.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 22.00 **I soldi degli altri**, i. Danny De Vito, Gregory Peck.

NAZIONALE I - 16.00, 22.15 **Vacanze di Natale '91**, kom., i. C. De Sica, A. Sordi, E. Greggio.

NAZIONALE II - 17.00, 22.15 **Le comiche 2**, i. P. Villaggio, R. Pozzetto.

NAZIONALE III - 16.30, 22.15 **Stravaganze bestiali**, □□

NAZIONALE IV - 16.00, 22.20 **Donne con le gonne**, r.-i. F. Nuti, i. Gastone Moschin.

GRATTACIELO - 17.00, 22.00 **Robin Hood, il principe dei ladri**, pust., i. Kevin Costner.

MIGNON - 16.00, 22.00 **Bianca e Bernie nella terra dei canguri**, risani film, prod. Walt Disney. Po filmu bodo predvajali risanko **Il principe e il povero**.

EDEN - 15.30, 22.10 **Doppia penetrazione**, porn., □□

CAPITOL - 16.00, 22.10 **Johnny Stecchino**, i. Roberto Benigni.

LUMIERE - 16.00, 22.15 **Scelta d'amore**, i. Julia Roberts, Campbell Scott.

ALCIONE - 16.30, 22.00 **Fino alla fine del mondo**, r. Wim Wenders, i. William Hurt, Solveig Dommartin, Jeanne Moreau.

RADIO - 15.30, 21.30 **Le calde amanti di una giumenta**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razne prireditve

Sekcija VZPI—ANPI Boršt—Zabrežec priredi v petek, 10.t.m., ob 20. uri v Srenjski hiši v Borštu spominsko proslavo ob 47. letnici vojnih dogodkov, ki so se odigrali 10. januarja 1945. Sodelujejo osnovna šola Boršt ter MePZ Slovenec—Slavec. Vabljeni.

Slovenski kulturni klub - Ul. Donizetti vabi v soboto, 11. t. m. na predavanje z naslovom ZGODOVINA IN VZROKI PROPADA SOVJETSKE ZVEZE. Govoril bo univerzitetni prof. Jože Pirjevec. Začetek ob 18.30.

Diskoteka Odeon - Nova Gorica - V nedeljo, 12. t. m., ob 21. uri večer s skupino BLACK BIRDS. Vabljeni!

prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Oresteja Michelija in Angela Kralja darujejo družine Baldissin in Kalc (Gropada) 50.000 lir za KD Skala.

Namesto cvetja na grob Oresteja Michelija daruje Marija Kalc z družino (Gropada 105) 20.000 lir za DK Skala.

Ob obletnici smrti moža Karla Kalca daruje Marija Kalc z družino (Gropada 105) 50.000 lir za KD Skala.

V spomin na pok. Marijo Milič vd. Škabar darujeta Marija in Egon Bukavec z družino 30.000 lir za popravilo cerkve na Proseku.

V isti namen darujeta Ernesta in Lado Ukmar 20.000 lir za popravilo cerkve na Proseku.

Ob 28. obletnici smrti očeta Alojza Bukavec darujejo Bruna, Palmira in Luciano 50.000 lir za popravilo cerkve in 50.000 lir za cerkveni zbor na Proseku.

V spomin na Marijo Milič vd. Škabar darujejo Livia, Danilo, Darko in Mario 60.000 lir za MPZ V. Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na Marijo Škabar darujeta Dragica in Lojzi Kapun 40.000 lir za MPZ V. Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na Ivanko Bukavec darujejo svojci 150.000 lir za MPZ V. Mirk Prosek-Kontovel.

V spomin na Olgo Terčič vd. Ban darujeta Vlasta in Anica 40.000 lir za MPZ V. Mirk.

Ob obletnici smrti mame Marije Ban in Stanka Prašlja ter v spomin na Marijo Škabar in Ivanko Bukavec darujeta Vojka in Ivan Ukmar 50.000 lir za popravilo proseške cerkve.

Namesto cvetja na grob Ličke Sedmak darujeta Gabi in Mirko Antoni (Gabrovec) 50.000 lir za DPZ Vesna.

V spomin na sestrično Zoro Pertot daruje Sonja in Mara 30.000 lir za SKD Barkovlje.

Ob 1. obletnici smrti ljubljenega moža in očeta Mavricija darujejo žena in otroka 50.000 lir za odkup sedeža Sklad M. Čuka in 50.000 lir za Caritas za Hrvaško.

V spomin na Jožeta Blažino daruje sestrična Marija Blažina Cibic 50.000 lir za Dom-spomenik NOB iz Briščikov.

V spomin na Franko Ferletič darujejo kolegi Radia Trst 350.000 za Društvo krvodajalcev Doberdob, 350.000 lir za glasbeno šolo Komelj Doberdob in 350.000 Mladinsko skupino pihalnega orkestra Kras.

menjalnica

7. 1. 1992

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1147.—	1090.—
Nemška marka	756,10	748.—
Francoski frank	221,49	218.—
Holandski florint	671,37	660.—
Belgijski frank	36,723	35,50
Funt šterling	2153,10	2120.—
Irski šterling	2009,90	1980.—
Danska krona	194,49	190.—
Grška drahma	6,548	6,30
Kanadski dolar	1002,75	950.—
Japonski jen	9,313	8,80
Švicarski frank	851,80	840.—
Avstrijski šiling	107,445	106.—
Norveška krona	192,04	187.—
Švedska krona	207,30	203.—
Portugalski eskudo	8,679	8.—
Španska peseta	11,894	11,30
Avstralski dolar	870,70	820.—
Jugoslov. dinar	—	13.—
ECU	1538,95	—
Slovenski tolar	—	18,50
Hrvaški dinar	—	13.—

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Čedad 0432/730-314

Razdelitvi milijard Fantastica bo morda sledilo krajše zatišje

Po polemikah veliko zadovoljstva Chiambrettijev podvig pa ni uspel

RIM — Sicer obrekovana »Befana« je v ponedeljek zvečer naredila dve dobri deli na en mah: prinesla je milijarde in odnesla Fantastico. Zadnji oddaji je vsekakor uspelo ublažiti nezadovoljstvo zadnjih mesecev, saj je priklenila pred ekran skoraj 10 milijonov in pol gledalcev, v ključnem trenutku žrebanja milijardskih srečk, torej med 22.35 in 22.40, skoraj 12 milijonov gledalcev. Po podatkih, ki jih premore RAI, je lani sledilo zaključni oddaji Fantastico 11 milijonv in pol gledalcev.

Največ zanimanja vlada ta trenutek za srečneže, ki so bili deležni vseh razdeljenih milijard. Prva nagrada je letos priromala v Trst, skupaj z dvema »tolažilnima nagradama«, kar sploh ni zanemarljivo. Drugo »srečno« mesto je Bologna, verjetno pa milijarde niso ostale tam, ker so srečko prodali na železniški postaji. Srečko so menda prodali tik pred božičem enemu od tolikih potnikov, ki so se v tistih dneh ustavili v kiosku na postaji. Srečki, ki sta bili vezani na tretje in šesto mesto, torej za 2 milijardi in 200 milijonov oziroma za milijardo in 250 milijonov, sta bili prodani v Rimu, morda v kakem kiosku s časopisi ali pri kakem kramarju.

Po očitkih, ki sta si jih »prisrčno« izmenjala voditelja Raffaella Carrà in Johnny Dorelli v ponedeljek zvečer takoj po generalki, je seveda zavladalo splošno zadovoljstvo. Na tiskovni konferenci se je Dorelli spretno izmaknil vsem vprašanjem, kot je zanj že običajno, plavolasa Raffaella pa je izjavila, da se je »zabavala celo z Dorellijem«. Odgovorni za RAI 1 Mario Maffucci se ni izneveril samemu sebi, saj je on edini bil nad vsem zadovoljen že v ponedeljek popoldne, in je potrdil svoje zadovoljstvo, predvsem glede »hvaležne zamisli«, da so poslali Gianfranca D'Angela za neposredni prenos žrebanja. Direktor prve mreže Carlo Fuscagni je celo zagovarjal izbiro Dorellija in Carràjeve, posebej pa je pohvalil D'Angela. Za Enrica Yaimeja, avtorja tekstov, mora biti tak sobotno-večerni variete izrazito komičen, taka oddaja zato ne more biti fina ali »soft«. Upravičeno zadovoljna je bila menda samo Loredana Ferro, dobitnica naslova Showmaster, ki ji je Fantastico ponudil enkratno priložnost.

Za manjše razburjenje je poskrbel »motilec« Piero Chiambretti, a istočasno so drugi poskrbeli, da je izginil, še preden se je začel uradni del tiskovne konference. Chiambretti je vdrl v gledališče Delle Vittorie oblečen v poštarsko uniformo, v bistvu v delovni obleki, s katero se pojavlja na tretji mreži. Želel se je pojaviti v neposrednem prenosu, a so mu to preprečili. »Hotel sem izročiti kartico ministru Manninu,« je pripovedoval Chiambretti, »a ministra ni bilo nikjer, zato sem iskal Dorellija. Izbral sem njega, ker je Craxi pred kratkim rekel, da naslednja vlada noče imeti nekoristnih bremen. On bi lahko bil simbol. Želel sem se vtihotapiti med dva posneta dela. Govori se, da je Fantastico ves v neposrednem prenosu, potem pa lahko ugotovimo, da je to ena od oddaj z največ posnetimi vložki. Ni mi uspelo, kartico sem izročil šele v končni gneči in Dorelli jo je sprejel zelo gosposko. Vsekakor bi ohranil letošnja voditelja, saj nikoli ne zamenjamo ekipe, ki je zmagala...« S tem je cikal na trditve, ki so jih funkcionarji izrekli na tiskovni konferenci.

Rekord gledalcev za TG 1 med prazniki

Med božičnimi prazniki je dnevnik na prvi državni mreži dosegel rekordno število gledalcev. Tako je, denimo, večerni TG1 ob 20. uri priklenil v prazničnih dneh pred ekran preko 9 milijonov gledalcev (ali 40 odstotkov), dnevnik ob 13.30 pa dnevno preko 7 milijonov gledalcev (ali 39 odstotkov). Povprečno je med božičem in tremi kralji prisluhnilo 11 izdajam dnevnika 27 milijonov in 795 tisoč gledalcev, med novim letom in »befano« preko 28 milijonov gledalcev, vsak dan je gledalo TG1 skupno 26 milijonov in 854 tisoč gledalcev. Za RAI in še posebno za prvo državno mrežo so ti podatki nadvse spodbudni, ker drug podatek priča o tem, da so ljudje med prazniki manj sedeli pred televizorjem kot v preteklih letih.

Od jutri do nedelje v Cankarjevem domu

Letošnji Dnevi plesa 1992 kot pregled plesnih tendenc

Jutri se bodo v Cankarjevem domu začeli Dnevi plesa '92. Prireditev po desetih letih zadobiva podobo, za katero sta si organizatorja, Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Cankarjev dom, vseskozi prizadevala, saj postaja pravi festival domačih, evropskih in svetovnih plesnih tendenc.

Letošnji Dnevi plesa bodo v znamenju avtorskega plesa oz. solističnih del. Predstavili se bodo, recimo, Iztok Kovač - plesalec in koreograf, ki že nekaj časa živi in ustvarja v Belgiji in na Nizozemskem - s solo predstavo *Kako sem ujel sokola* (v Kosovelovi dvorani jutri ob 20. uri). Arthur Rosenfeld, nekdanji član Tanztheatra Pine Baush, bo prikazal (v Kosovelovi dvorani v petek ob 18. uri s ponovitvijo v soboto ob 20. uri) *Prišla si iz sanj* (You Stepped out of a Dream) in *Škatlo za skrivanje* (A Box to Hide in). Portugalska plesalka in koreografinja Vera Mantero, nekaj let tudi članica Balletta Gulbenkain, bo nastopila v nedeljeo (v Kosovelovi dvorani v okviru predstave ob 19. uri) z *Improvizacijami* na glasbo Princea ter z *O vrtnici iz mišic*, delom, posvečenim Vaclavu Nižinskemu. Omenimo naj se počastitev 30. obletnice umetniškega ustvarjanja koreografinje Majne Sevnik, ki se bo predstavila z video retrospektivo svojih del (v dvorani E1 v soboto ob 16. uri) in s koreografijo *Naracija* v izvedbi Vojka Vidmarja (v Kosovelovi dvorani v nedeljo ob 16. uri).

Najboljše slovenske plesne skupine sta selektorici Lili Šantič-Ujčič in Gordana Schmidt-Miškov razdelili v dva programa, kar je pravzaprav novost: resnejše, plesno-gledališke točke so zbrane v sobotnem Plesnem večeru (v Linhartovi dvorani ob 18. uri), prispevale pa so jih skupini Agilis iz Kopra, Plesni center iz Maribora, Ritem iz Tolmina, Akt iz Celja, Lai iz Izole in Nova iz Kranja.

Razvedrilni zabavni program bo stekel (v Linhartovi dvorani v petek ob 20. uri) pod naslovom *Plesni večer - jazz show*. Videli bomo izbrane skupine iz letošnjega državnega prvenstva v show danceu (Žu-Žu Litija, Urška Ljubljana, Mojca's Formation Ljubljana, Kazina ljubljana) ter nekaj ostalih najboljših skupin tega žanra (Kingf & Vihar Limbuš, Terpsihora Novo mesto, Arruba Ljubljana, Nero Maribor).

V okviru Dnenov plesa bo prav v otvoritvenem delu (torej jutri ob 18. uri v Linhartovi dvorani) ponovitev uspele predstave Plesnega teatra Ljubljana *Štir krat štir*, v kateri se predstavljajo štirje mladi slovenski koreografi: Vesna Lavrač - *Spolzka tla ali očisti si stopala*, Iztok Kovač - *Vso srečo ti želim*, Tanja Zgonc - *Pot* in Matjaž Farič - Crossroom.

Video plesni program (prvi del bo v dvorani E 1 v petek ob 16. uri, drugi del v nedeljeo ob isti uri) bo posvečen letos umrli veliki ameriški plesalki in koreografinji Marthi Graham.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

6.55 Aktualno: Unomattina
10.05 Gospodarstvo
10.05 Nan.: Supernonna, 11.05 Provaci ancora Harry, vmes (11.00) kratke vesti iz Milana
11.55 Vremenska napoved
12.00 Variete: Piacere Raiuno
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Variete: Piacere Raiuno
14.30 Otroški program: L'albero azzurro
15.00 Aktualno: Green
16.00 Mladinski variete: Big!
18.00 Kratke vesti
18.05 Dokumentarca: Moj Mozart, 18.40 Kvarkov svet
19.40 Almanah in vreme
20.00 Dnevnik
20.40 Film: Nati con la camicia (kom., ZDA 1983, r. E.B. Clucher, i. Terence Hill, Bud Spencer)
22.30 Dokumenti: Zevs (vodi Luciano De Crescenzo)
22.50 Dnevnik
23.05 Športna sreda: ženska odbojka
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Filmske novosti
0.40 Rubrika opolnoči
1.00 Film: Il tenente Ursula (dram., Fr. 1974)
2.45 Nočni spored

RAI 2

6.55 Nanizanke in risanke
8.45 Ne samo o kmetijstvu
9.00 Dokumentarec: Campus
10.15 Film: La lunga pista dei lupi (pust., Nem. 1972)
11.50 Kratke vesti
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.30 Gospodarstvo in vreme
13.50 Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.35 Aktualno: Tua - rubrika o lepoti, kronika v živo, Diogenes
17.25 Kratke vesti iz Milana
17.30 Nanizanka: Alf
17.55 Glasba: Rock cafè
18.05 Športne vesti
18.20 Nanizanka: Miami Vice
19.05 Nad.: Beautiful
19.45 Vreme in dnevnik
20.15 Športne vesti
20.30 TV film: Delitti e caviale - La diretta della morte (krim., 1990, r. Stéphane Kurt)
22.10 Aktualno: Mixer dokumenti, 23.00 Missione reporter - Africa 92, vmes rubrika Pegaz in nočne vesti
1.10 Vreme in horoskop
1.15 Glasba: Rock cafè
1.20 Film: Assi alla ribalta

RAI 3

12.00 Krožek ob 12. (vodi Romano Battaglia)
12.05 Kratke vesti iz Milana
14.00 Deželne vesti
14.30 Popoldanski dnevnik
14.45 Dok.: Mladi v demokratični Italiji 1943-1962 (5. del), 15.15 Po Kolumbu...
15.45 Šport: IP v balinanju, 16.15 hokej na kotalkah
17.00 Popoldan na 3. mreži - Gente come noi
17.45 Pregled tujega tiska in televizije
18.00 Dok. oddaja: Geo
18.45 Športna rubrika Derby in vremenska napoved
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Variete: Il portalettere, 20.05 Blob
20.25 Aktualno: Una cartolina spedita da A. Barbato
20.30 Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Film: Buttati Bernardo (kom., ZDA 1966, r. F. Ford Coppola, i. Peter Kastner, Elizabeth Hartman, Karen Black)
0.35 Dnevnik in vreme
1.00 Variete: Fuori orario - Cose (mai) viste

TV Slovenija 1

8.20 Video strani
8.30 Spored za otroke: Pedenjžep, 9.05 Ta čudoviti notni svet
10.05 Novoletni koncert iz Portoroža (pon.)
11.10 Nad.: Louisiana
13.30 Dnevnik
13.40 Napovednik
14.40 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke
15.30 Dok.: Svet narave - Strah pred divjino (pon.)
16.25 Poslovne informacije
16.30 Poročila
16.35 Slovenska kronika
16.45 Spored za otroke: Klub Klobuk
18.40 Risanka
18.50 Napovednik
19.00 Žarišče
19.30 Dnevnik, vreme in šport
20.05 Film tedna: Izvoljeni (dram., ZDA 1981, r. J.P. Kagan, i. M. Schell, Rod Steiger, Robby Benson)
21.50 Mali koncert
22.05 Dnevnik, vreme in šport
22.30 Napovednik
22.35 Nočni program Sova, vmes nan. Alf in Pravica iz teme ter Glasba skozi čas
0.45 Video strani

TV Koper

13.00 Športne oddaje
14.40 Nadaljevanki: Rayanovi, 15.20 Amandoti
16.00 TV Novice
16.10 Otroški program: risanke Baba Malù in nan. Družina... recimo ji tako
17.00 Drama: Človek (Kan.)
18.30 Studio 2
18.50 Odprta meja
19.00 Dnevnik
19.25 Nad.: Rayanovi
20.30 Film: Peklenski planet (krim., ZDA 1977, r. William Sachs)
21.55 TV Dnevnik Vsedanes
22.05 Dok.: Leta presenečenja
22.35 Nan.: Sodelavci
23.25 Športna rubrika

TV Slovenija 2

15.40 Osmi dan
16.30 Sova, vmes nan. V območju somraka in Pravica iz teme
17.40 Euroritem (pon.)
18.00 Regionalni programi
19.00 Alter in Napovednik
19.30 TV Dnevnik ORF
20.05 Šport: EP v košarki
21.35 Komorna glasba skozi stoletja
22.10 Yutel

RADIO TRST A

13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 9.10 Potpuri; 9.30 Za smeh in dobro voljo; 9.40 Evergreeni; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Radijska priredba: Odiseja (43. del, pon.); 11.45 Priljubljene melodije; 12.00 Male neznane države; 12.20 Lahka glasba; 12.40 Revija ZCPZ: Dekliški zbor Vesna; 12.50 Orkestri; 13.20 Poslušali boste; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Soft music; 15.30 Beležka; 15.40 Blues; 16.00 Mi in glasba: Slov. izvajalci na laserskih ploščah; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Moje najljubše knjige; 17.40 Mladi val; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.30 Vesti o prometu; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.15 Obvestila; 9.20 Dnevnikov odmev; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslovne informacije; 14.30 Iz tujega tiska; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 16.15 Radijska tribuna; 17.05 Studio ob 17.00; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci!; 20.00 Odskočna deska; 20.25 Iz komične opere; 21.05 Koncert za besedo; 21.30 Diplomski nastop; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Znane melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočna glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

7.30, 14.30, 16.30 Poročila; 13.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Za dobro jutro; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos RS; 10.35 Prenos Vala 202, 13.00 Na valu Radia Koper; 13.15 Od enih do treh; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 18.35 Glasbene želje po telefonu; 19.30 Prenos RS

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Horoskop; 8.00 Pozdravljeni; 8.15 Raba in zloraba italijanskega jezika; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Uganka; 9.35 Glasbene želje; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Iz kulturnega sveta; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Želja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Popoldne ob štirih; 16.05 Promocija plošče; 16.20 Kulturni koledarček; 16.50 Rock-slovar; 17.40 Kantavtorji; 18.00 Spomin iz Italije; 18.45 Folk studio; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro z Majdo; 17.30 The story of ...; 21.00 Pogovor z odvetnikom in Drugi Trst.

CANALE 5

7.00 Aktualno: Na prvi strani
8.30 Nanizanka: Arnold
9.05 Film: Per grazia ricevuta (kom., It. 1970, r-i. Nino Manfredi, i. Lionel Stander)
11.50 Kviz: Il pranzo è servito
12.40 Canale 5 News
12.45 Variete: Non è la RAI
14.30 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa), 15.00 Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo parliamone
16.00 Otroški variete: Bim bum bam in risanke
18.00 Kvizi: OK il prezzo è giusto, 18.45 La ruota della fortuna, 19.45 Il gioco dei 9, vmes (19.40) News
20.25 Variete: Striscia la notizia
20.40 Film: Dirty Dancing (kom., ZDA 1987, r. Emile Ardolino, i. Patrick Swayze, Jennifer Grey, Cynthia Rodes)
22.45 Variete: Scene da un matrimonio
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Canale 5 News
1.20 Striscia la notizia
1.35 Nočni spored

RETE 4

8.00 Dober dan, prijateljica
8.05 Nadaljevanke: Così gira il mondo, 8.30 La mia piccola solitudine, 8.55 La valle dei pini, 9.40 Una donna in vendita
10.35 Kviz: Cari genitori
11.35 Nad.: Stellina
12.35 Otroški variete
13.35 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
13.45 Nad.: Sentieri, 14.40 Señora, 15.40 Tu sei il mio destino, 16.20 Cristal, 17.25 Febbre d'amore, 18.00 Dottor Chamberlain, vmes (17.50) TV 4 News
18.30 Kviz: Gioco delle coppie
19.05 Nad.: Primavera
20.30 Film: Speriamo che sia femmina (kom., It. 1985, r. Mario Monicelli, i. Liv Ullmann, Catherine Deneuve)
22.55 Variete: Buonasera (vodi Amanda Lear)
23.30 Film: Pugni, pupe e pepite (pust., ZDA 1960, r. Henry Hathaway, i. John Wayne, S. Granger)
2.00 Nan.: Marcus Welby
2.55 Programi non stop

ITALIA 1

6.30 Otroška oddaja, nato vremenska napoved
8.30 Odprti studio
9.05 Nan.: SuperVicky - Una storia d'amore, 9.30 Chips, 10.30 Magnum P.I., sledi vreme
11.30 Odprti studio
11.45 Varieteja: Mezzogiorno italiano (vodi G. Funari), 13.45 Benny Hill Show
14.15 Film: Turk 182 (kom., ZDA 1985, r. Bob Clark, i. Timothy Hutton)
16.30 Nanizanke: Il mio amico Ultraman, 17.00 Quelli della pallottola spuntata, 17.30 A-Team
18.30 Odprti studio
19.00 Nanizanka: MacGyver
20.00 Variete: Benny Hill Show
20.30 Nan.: I vicini di casa - La fortuna è dietro l'angolo
21.30 Nan.: Andy & Norman - Se disturbo, ditelo
22.30 Film: Il mistero di Bellavista (kom., It. 1985, r-i. Luciano De Crescenzo, i. Andy Luotto), sledijo vreme, Odprti studio in šport
1.15 Nočni spored

ODEON

13.00 Risanke
15.30 Nad.: Happy end
16.30 Film: Ordine di esecuzione (vojni, 1960, r. Edwin Zbonek, i. Carl Very, Annie Rosar)
18.00 Nad.: Rosa selvaggia (i. Veronica Castro)
19.30 Risanke
20.00 Dok.: Človek in zemlja
20.30 Film: L'amante proibita (dram., 1984, r. Alan Bridges, i. Michel Piccoli, Claudia Cardinale)
22.30 Film: Vado in guerra a far quattrini (dram., Fr. 1966, i. C. Aznavour)

TMC

8.30 Dok.: Prijateljska narava
9.00 Nanizanki: Le spie, I giorni di Brian
11.00 Nad.: Vite rubate
11.45 Variete: A pranzo con Wilma
12.30 Nan.: Doris Day Show
13.00 Dnevnik in šport
13.15 Varieteja: A pranzo con Wilma, 14.00 Ottovolante
14.35 Risanke
15.30 Aktualno: I.T. - Televizijska srečanja
17.45 Dok.: Yes, I do
18.00 Film: Conto alla rovescia (fant., ZDA 1968, r. Robert Altman, i. James Caan, Joanna Marc)
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Codice Rebecca (vojni, ZDA 1985, r. David Hemmings, i. Cliff Robertson, 2. del)
22.30 Variete: Festa di compleanno (vodita G. Cinquetti in Lelio Luttazzi)
23.35 Večerne vesti
23.55 Športne vesti
1.30 Film: Nevada Smith (vestern, ZDA 1975, r. Gordon Douglas)
2.55 Aktualno: CNN News

TELEFRIULI

10.45 Telefriuli non stop
13.00 Nad.: La padroncina
13.45 Ena rastlina na dan
14.00 Nanizanka: Primus
15.30 Košarka B1
17.00 Nanizanka
18.00 Nad.: La padroncina
19.00 Večerne vesti
19.30 Nan.: Una piccola città
20.30 Film: Direzione nord (dram., VB 1951)
22.15 Nanizanka: Primus
22.45 Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Spor zaradi odlaganja tržiških odpadkov še traja

Vprašanje naj bi rešili predvidoma danes Sicer je možna prekinitev javne storitve

Spor med tržiško občinsko upravo in podjetjem, ki upravlja javno odlagališče odpadkov pri Krminu, tudi po tednu dni, še ni bil rešen. Trenutno stanje je sinoči na tiskovni konferenci obrazložil podžupan Persi in napovedal, da bo občinska uprava storila vse, da ne bi prišlo do prekinitve javne službe. V kolikor v teku današnjega dne ne bo razrešen spor, obstaja možnost, da od jutri dalje ne bodo več pobirali in odvažali odpadkov na območju občine. Teh odpadkov pa je okrog 400 stotov vsak dan.

Od zadnjih dni lanskega leta, so odpadke izjemoma vozili na odlagališče v Tapogliano, vendar se je z včerajšnjim dnem, taka možnost menda izčrpala.

Na občini delajo na tem, da bi danes, tudi z angažiranjem pristojnih deželnih organov, vprašanje vendarle razrešili. Včeraj je v zadevi posredovala tudi goriška pokrajinska uprava.

O nastanku spora in posledičnih težav smo poročali že pred dnevi. Tržiška občina je odpadke vozila na odlagališče Pecol dei Lupi pri krminu, ki je sicer javno odlagališče, ki pa ga upravlja zasebno podjetje. Pred iztekom lanskega leta je prišla začasna prepoved odlaganja smeti z izgovorom, da je bila dosežena in tudi presežena količina odpadkov, ki so jih tja zvozili iz Tržiča. Treba bo torej počakati, da Dežela sprejme nov, nekakšen sanacijski ukrep.

V tednu dni pa kot se zdi, zadeve ni bilo mogoče zgladiti, kar je vsekakor zelo čudno.

Čuden se na prvi pogled zdi tudi razlog, zakaj je bilo začasno prepovedano odlaganje odpadkov. Toliko bolj, ker gre za javno odlagališče.

Ker so tudi druga javna odlagališča precej zasičena in ker je že več kakor eno leto ustavljen upepeljevalnik pri Štandrežu, nastali položaj upravičeno zaskrblja in opozarja na nujnost globalnega in predvsem hitrega reševanja vprašanja, tako na deželni, kakor na pokrajinski ravni. Deželna politika se na tem področju prav gotovo ne more pohvaliti.

■ **Precejšen preplah** je nastal sinoči v Gabrjah, kjer se je iz hiše Longina Samba začel viti gost dim. Sambu je priskočil na pomoč sosed, ki je tudi poklical gasilce in tudi pomagal gasiti začetek požara. Najbrž zaradi kratkega stika, je začel goreti televizor. Gost dim je v kratkem popolnoma napolnil prostor, gasilci pa so kaj kmalu opravili nalogo. Samba, ki v hiši živi sam, so pospremili v bolnišnico na pregled.

■ **Policijska obhodnica** je priprla 50-letnega S.F. iz Gorice zaradi namerne povzročitve škode in nasilja. Policijo je poklicala 30-letna ženska s katero je S.F. imel razmerje. Prepir, ki se je začel in končal nekje na območju sv. Ane je prikinila policija.

Beli vlak za Kanalsko dolino

Od 12. t. m. in do konca zimske sezone bo mogoče iti ob nedeljah na sneg v Kanalsko dolino s posebnim belim vlakom, ki ga kot vsako leto organizira oddelek za krajevne prevoze Državnih železnic. Na vsakem vlaku bo 460 mest, kdor se ga bo poslževal pa bo imel na razpolago vrsto ugodnosti.

Vlak bo odpeljal iz Tržiča ob 7.40, iz Gorice ob 8.00, iz Krmina ob 8.09, pripeljal pa bo v Kluže ob 9.03, v Tabljo ob 9.16, v Ukve ob 9.32, v Žabnice ob 9.43 in na Trbiž ob 9.49. Iz Kluž bo brezplačno na voljo avtobus za Nevejsko sedlo, iz Tablje za Dolino Gleriis, iz Ukev in s Trbiža pa na bližnja smučišča.

Vlak bo ob povratku odpeljal s Trbiža ob 16.56, iz Žabnic ob 17.02, iz Ukev ob 17.11, iz Tablje ob 17.25 in iz Kluž ob 17.38, prispel pa bo v Krmin ob 18.33, v Gorico ob 18.42 in v Tržič ob 19.03.

Povratna vozovnica bo stala iz Tržiča 18 tisoč lir za odrasle in 12 tisoč za otroke, iz Gorice 16 tisoč za odrasle in 10.500 za otroke, iz Krmina pa 14 tisoč za odrasle in 9.500 za otroke. Kdor bo želel, si bo lahko kupil ski pass za 17 tisoč lir, medtem ko bi moral v normalnih pogojih zanj odšteti 28 tisoč lir.

Poleg navedenih so predvidene še druge storitve in usluge. Za informacije se je mogoče obrniti na pristojna okenca na posameznih železniških postajah, pa tudi na urad za krajevne prevoze Državnih železnic v Vidmu, tel. 0432/592177. Na razpolago so posebne zgibanke in deplianti.

Kot vsako leto po starem ljudskem običaju

Vrhovci spet koledovali na dan sv. Treh kraljev

»Dober večer gospodar, oj gospodar, gospodinija,« se začenja napev kolednice, ki jo je skupina mlajših kolednikov pela na dan sv. Treh kraljev v malodane vseh domovih na Vrhu. »Klapa«, kot se skupina sama sebe imenuje, se je zbrala takoj po kosilu v gostilni Pri lovcu in od tod krenila s pesmijo o Treh kraljih in seveda s košaro za darove po vasi. Vodila sta jo Boris in Damjan, ki sta pela napeve, medtem ko so jima ostali odgovarjali. Skupina se je tako rekoč od hiše do hiše večala, saj se ji je po poti vedno kdo pridružil. Na začetku so bili večinoma fantje, proti koncu pa je bilo ob tenorih in basih slišati vse več sopranov in altov.

Po poti se je seveda tudi vse bolj polnil koš. Starejši koledniki so nam zaupali, da obžalujejo stare čase, ko je skoraj vsaka druga hiša gojila prašiča, saj se je tedaj koš polnil z dobrimi klobasami in drugo okusno slanino. Zdaj se je treba večinoma zadovoljiti z jajci, sladkarijami in kakim sadjem. Sicer pa je potem že kdo poskrbel, da je bilo na zaključni večerji v Kulturnem domu za vse okuse.

Mimo tega velja opozoriti, da so Vrhovci edini, ki so pri nas ohranili koledovanje. Škoda, saj gre za lepo navado, ki poleg simbolnih pomenov ima tudi to dobro lastnost, da povezuje ljudi v domači skupnosti.

Na sliki (foto Brecelj): **koledniki prihajajo voščit srečo na dom.**

Nov ciklus koncertov goriškega združenja AGIMUS

Mladinsko glasbeno združenje AGIMUS (Društvo mladih prijateljev glasbe) bo v okviru svoje zimske sezone 1991-92 po štirih koncertih v novembru in decembru priredilo še šest koncertov v naslednjih treh mesecih. Kot ponavadi bodo koncerti ob sobotah z začetkom ob 17.30 v dvorani pokrajinskega muzeja na goriškem gradu. Na njih bodo nastopili mladi glasbeniki iz Furlanije-Julijske krajine.

Prvi koncert bo v soboto, 11. januarja, na njem pa bo nastopil pianist Massimo Gabellone iz Tržiča. Sledili bodo: 25. januarja goriški kitarist Mauro Bregant, 8. februarja pianistka Cala Agostinello iz Devina, 22. februarja furlanski duo Angelo di Giorgio (klarinet) in Valter Sivilotti (klavir), 7. marca goriška sopranistka Livia Valentinsig in bas Paolo Sonson ob klavirski spremljavi Francesche Cosulich, 21. marca pa pianistka Cristina Cristancig.

Omeniti velja še, da bo združenje AGIMUS, v soboto, 11. januarja imelo pred koncertom z začetkom ob 16.30 svoj redni letni občni zbor, 29. februarja pa bo priredilo predavanje o Gioacchinu Rossiniju. S tem nameravajo pri društvu obeležiti 200-letnico Rossinijevaga rojstva.

Predstavništvo ANPS na obisku pri ODA v Lignanu

Konkretna sodidarnost goriških policistov s hrvaškimi sirotami

Na sliki (foto Bumbaca): **predstavništvo goriške ANPS izroča denarni prispevek ravnatelju ODA v Lignanu.**

Na dan sv. Treh kraljev je predstavništvo goriške sekcije Vsedržavnega združenja državne policije (ANPS), gre za združenje, v katerem so včlanjeni upokojeni pripadniki državne policije, s predsednikom Antoniom Bumbaco na čelu obiskala hrvaške sirote, ki so našle zatočišče v zavodu škofijske skrbstvene ustanove ODA v Lignanu. Gre za okrog 150 otrok, ki so morali v nadvse dramatičnih razmerah pod bombami zapustiti sirotišče pri Dubrovniku. Goriško predstavništvo ANPS je vodstvu zavoda izročilo znesek 3,4 milijonov lir, ki ga je zbralo med svojim članstvom, otrokom pa razdelilo igrače, sladkarije in druge dobrote in jim predvsem skušalo posredovati človeško toplino, ki so jo že tolikokrat pogrešali v svojih kratkih življenjih.

Predsednik Bumbaca je prek tolmača tudi spregovoril hrvaškim sirotam. Voščil jim je, da bi lahko čim prej pozabili na strašne izkušnje, ki jih imajo za seboj, in da bi v bodoče lahko živeli v boljšem in predvsem mirnejšem svetu, v slogi in sožitju z vsemi.

razna obvestila

V oddaji Na Goriškem valu na Radiu Trst A, ki bo na sporedu danes ob 13.30, bo, poleg običajnih kulturnih in športnih novic, še poročilo o začetku sezone Kraških krtov, pogovor z deželnim predsednikom Slovenskega svetovnega kongresa Janezom Povšetom, zvočni zapis z božičnega koncerta v Gabrjah in zapis Zdenka Vogriča o koledovanju na Vrhu. Današnji gost rubrike, ki jo vodi Rudi Pavšič pa bo Igor Komel.

kino

Gorica

VITTORIA 20.00-22.00 »Nei panni di una bionda«.

CORSO 17.15-22.00 »Le comiche II«. P. Villaggio in R. Pozzetto.

VERDI Danes 20.30 gledališka predstava. Jutri 17.00-22.00 »Robin Hood — principe dei ladri«.

Tržič

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 17.30-22.00 »Terminator II - il giorno del giudizio«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Giardino — dr. Baldini — Korzo Verdi 57 — tel. 531879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale — Trg Republike 26 — tel. 410341.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
Lekarna pri jezeru — Al Lago — Vrtna ulica /Via Giardino 2 - tel. 78300.

pogrebi

Danes, 8.00 Milena Leban iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče, 9.30 Francesco Selva iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, 10.10 (zaprtje krste) Franco Pelos iz splošne bolnišnice v Tržič, 11.00 Maria Michelli vdova Kuhn iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, 12.30 Ana Fiegl por. Pelesson iz mrliške veže glavnega pokopališča v cerkev v Pevmi in na tamkajšnje pokopališče, 13.15 (zaprtje krste) Maria Venica iz splošne bolnišnice v Manzano, 13.15 (zaprtje krste) Ermacora Visintin iz splošne bolnišnice v Krmin.

†

Nepričakovano nas je zapustila naša predraga mama, žena in nona

Anica Fiegl por. Pelesson

(STARA 59 LET)

Pogreb bo danes ob 12.30 iz mrliške veže glavnega pokopališča v cerkev in na domače pokopališče v Pevmi.

SVOJCI

Pevma, Gorica, 8. januarja 1992

Ob smrti Ane Fiegl por. Pelesson izreka Marizi in svojcem iskreno sožalje KD Oton Župančič iz Štandreža.

Ob izgubi mame Ane Fiegl por. Pelesson, izrekajo ravnateljstvo, učno in neučno osebje zavoda Ivan Cankar občuteno sožalje kolegici Renci.

Ob izgubi drage mame Anice izrekajo Marizi globoko sožalje Majda, Luiza, Tatjana in Marta.

Člani Kinoateljeja žalujejo z Renco in Marizo ter svojci ob smrti drage mame Ane Fiegl por. Pelesson.

Uslužbenci Kulturnega doma iskreno sočustvujejo z Renco in Marizo ter sorodniki ob izgubi mame Anice.

ŠKD Danica izreka iskreno sožalje Marizi in svojcem ob izgubi drage mame.

ZTTR01/0

primorski dnevnik

PREDNAROČNINA ZA LETO 1992

Celoletna ..... 200.000 lir
Mesečna ..... 23.000 lir

□ Celoletna prednaročnina za **Primorski dnevnik** 200.000 lir velja za tiste, ki jo poravnajo do 29. februarja 1992. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 276.000 lir.

□ Naročnikom bomo še naprej nudili **brezplačno male oglase** in **čestitke.**

□ Naročnino lahko poravnate:
— na **upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici**
— pri **raznašalcih časopisa**
— preko **pošte na t/rn ZTT št. 13512348**
— in pri vseh **slovenskih denarnih zavodih.**

Vse tiste, ki poravnajo naročnino preko pošte ali denarnih zavodov prosimo, da ob plačilu navedejo točen priimek in ime ter naslov naročnika.

Ob že tradicionalni prireditvi slovenskih denarnih zavodov

Novoletni koncert uspel privabiti hvaležno (in neobičajno) občinstvo

Posnetek s petkovega koncerta v goriškem Kulturnem domu (foto Križmančič)

Slovenski denarni zavodi v Italiji so tudi letos podarili javnosti zdaj že kar tradicionalni novoletni koncert. V goste so povabili orkester ljubljanske opere z vokalnimi solisti. Tržaški Kulturni dom je bil seveda do kraja zaseden, kot se za tak dogodek spodobi. Poleg običajnih ljubiteljev glasbe, ki zvesto obiskujejo tudi druge glasbene ponudbe, so bili med občinstvom, poleg nekaj italijanskih gostov, kar lepo zastopani slovenski politični in strankarski predstavniki vseh barv, predvsem pa gospodarski sloj, kar ne preseneča, saj so koncert priredili gospodarski dejavniki. V tem smislu je tudi ta novoletni koncert, po vzoru že kar preštevilnih bolj ali manj uspešnih posnemalcev slavnih dunajskih simfonikov, povsem uspel in neglede na brezplačna vabila dokazal med drugim tudi to, da potencialnih obiskovalcev glasbenih prireditev, med katerimi v prvi vrsti tistih, ki jih že leta prireja Glasbena matica, res ne manjka. Zato morda vendarle ni brezupno upati, da se utegne krog obiskovalcev koncertov GM, ki so poleg tega v glavnem tudi v programskem in izvedbenem smislu kakovosti, le povečati.

Spored, ki so ga pripravili ljubljanski gostje pod vodstvom mladega dirigenta Lovrenca Arniča, je bil sestavljen tako, da bi s svojo popularnostjo moral ustvariti prijetno priložnostno razpoloženje in vsaj za en večer postaviti v drugo vrsto mnogo manj prijetne občutke domače, sosednje in svetovne negotovosti. Iz tega vidika je bil izbor iz zakladnice operne, operetne in simfonične muzike kar primeren, čeprav so nekateri pogrešali v njem kakšno točko več iz slovanskih, če že ne iz slovenskih opernih del iz repertoarja ljubljanske Opere in baleta. Tako smo v prvem delu v izvedbi nekaj več kot 60-članskega orkestra, poslušali po vrsti uverturo iz Rossinijeve opere *Viljem Tell*, Dvořakov *Slovanski ples* op. 46 št. 3, uverturo iz Straussove operete *Netopir*, uverturo iz Rossinijeve opere *Tatinska sraka*, za nameček pa še eno od Straussovih polk, odlomek iz Bizetove opere *Carmen* in nesmrtno melodijo Straussovega valčka *Na lepi modri Donavi*. Vokalni solisti so ob orkestrovi spremljavi izvajali: mezzosopranistka Zlatomira Nikolova (in z njo sopranistka Norina Radovan), arijo *Eboli* iz Verdijevega *Don Carlosa*, sopranistka Radovan arijo Olimpije iz Offenbachove opere *Hoffmannove pripovedke*, basist Ivan Sancin arijo Vaarmala iz opere *Boris Godunov* Modesta Mussorgskega; v drugem delu je Nikolova zapela *Habanero* iz Bizetove Carmen, Radovanova pa arijo Adele iz Straussovega *Netopirja*. Žal je odpadel drugi nastop basista Sancina z najavljeno arijo *Dulcamare* iz Donizzettijeve opere *Ljubezenski napoj*.

Resnici na ljubo je treba reči, da orkester ljubljanske Opere tokrat ni bil najbolje razpoložen in da ni potrdil sicer visoke ravni slovenskih orkestralnih ansamblov, ki bi jo neglede na priložnostni značaj koncerta bilo pričakovati. V prvem delu je deloval dokaj neenotno, zvočno neprečiščeno in občasno tudi ritmično nezanesljivo. V drugem delu se je bolje ujel v akustičnem okolju dvorane in je njegovo izvajanje, zlasti še po zaslugi spevnih godal, ponudilo nekaj lepih muzikalnih trenutkov, kot na primer v uverturi iz *Netopirja*, medtem ko je dodana melodija *Na lepi modri Donavi* izzvenela ritmično le nekoliko prelagodno. Mezzosopranistka Nikolova je požela največji aplavz za izvedbo *Habanere*, sopranistka Radovan pa za zahtevno arijo Adele iz *Netopirja*. Ivan Sancin je v ariji Vaarlama (namesto najavljene arije Escamilla iz opere *Carmen*) ob premočni orkestrovi spremljavi potrdil prijetno barvitost svojega glasu.

Aplavzov ni manjkalo, kar bi lahko bil dokaz, da so bili poslušalci zadovoljni in da je namen koncerta, ki ga je z voščili za novo leto v imenu denarnih zavodov uvedel predsednik Hranilnice in posojilnice v Nabrežini g. Guido Zidarič, bil dosežen. (-en)

Nova knjiga Marjetke Jeršek za ponovno odkrivanje znanega

Sanjski svet Smaragdnega mesta

MARJETKA JERŠEK, avtorica bestsellerja TEDEN DNI DO POLNE LUNE in v enem poletju razprodane pesniške zbirke DIŠAVE OGNJA, vam predstavlja svoj novi roman SMARAGDNO MESTO. Ta napis si lahko preberemo na predpapirju lično urejene knjižice, okrašenem s črnobelo fotografijo mlade avtorice. Jerškova nas v *Smaragdnem mestu* popelje na sanjsko popotovanje v domišljijske svetove, kar bo morda koga od daleč spomnilo na Carrola - konec koncev ni naključje, da je glavni junakinji tega romančka ime Alina, njeni prijateljici iz sanj pa Alisa. Gre za potovanje, ki se odvija na nekako treh ravneh. Prva raven je »svet primarnih čutov«, kakor mu pravi sama avtorica. Gre za le okvirno opisan svet neke morebitne bodočnosti, v katerem Alina »dejansko živi«. Iz tega, lahko bi mu rekli temeljnega sveta, Alina potuje v vzporedni svet. Potuje pa tja tako, da poišče Točko na Cvetličnem trgu, ki omogoča prehod med dimenzijami. No, in tretji svet, morda najbolj idealen in oddaljen od tuzemskosti, je sanjski svet Smaragdnega mesta, dostopen samo v sanjah. Presenetljivo pa je, da Smaragdno mesto kljub svoji sanjskosti ne predstavlja nekakšnega popolnega kraja; opraviti imamo prej z nekakšno opustelo in turobno praznoto, kjer ni žive duše. Razen seveda Neda - in v tem je najbrž srž vse pravljičnosti in idealnosti Smaragdnega mesta. Ned pa je moški, ki očara Alino. Moški iz sanj, seveda, kot je tudi samo Smaragdno mesto zgolj mesto iz sanj. Vse skupaj avtorica zasoli še z nekaj epizodnimi liki in z iskanjem ujete Rozalinde in knjige čarovnika Cadabre *Prehodi skozi paralelne svetove*.

Junakinja se proti koncu nastani pri starki Doroteji, kjer najde Cadabrovo knjigo *Prehodi skozi paralelne svetove*. Ker je to unikat, sklene oditi v Smaragdno mesto in se prepričati, ali ni tam še več izvodov. Namesto knjige jo dočaka potres, ki sesuje vse Smaragdno mesto. Predzadnje poglavje, v katerem se podre svet Alininih iluzij, se konča z besedami: »Videla sem, kako je izginil najlepši izmed svetov Zelenih dimenzij. Spraševala sem se, kaj mi je bila resničnost primarnih čutov pripravljena ponuditi v zameno zanj.« Junakinja se nastani v Umetniški četrti; tam slika in restavrira. Po dolgih letih pa spet sreča Neda v nekem baru. In zaključi: »Vedela sem, da se najlepša zgodba šele sedaj začenja...«

Avtorica ne skuša prikriti svojih čtiv, napaberkovanih brez reda in z vseh vetrov. Med pisci, ki jih citira (in najbrž ceni), najdemo čudne kombinacije, kot so Lorca, Sheckley, Jiménez, Camus, Hegel, Asturias in Heinlein. Očitno je torej njeno nagnjenje k znanstveni in čisti fantastiki, kar se odraža tudi v *Smaragdnem mestu*.

Marjeta Jeršek nas v svojih romanjih po treh svetovih - lahko si jih navsezadnje predstavljamo tudi kot Id, Ego in Superego - popelje v razpoloženja, ki smo jih odtujeni mestni pomehkuženci že nekoliko izgubili iz občutja. Gre predvsem za ponovno odkrivanje že znanega; za čudenje nad vsakdanjim; za uročen pogled na ulico, po kateri slepo hitimo vsak dan; za zamaknjen postanek v parku, ki ga poznamo že desetletja, a po dolgem času spet prvič prisluhnemo njegovemu šelestenju in spreletavanju vrabcev v krošnjah. Smaragdno mesto nam pokaže, da je lahko tudi naše domače mesto nekaj neznanega, žlahtnega, čarobnega. Ni ga, ki v »mestnih pljučih« ne bi prepoznal ljubljanskega Tivolija, ki ne bi prepoznal »Parka zvezd«, kjer so odprli nov glasbeni paviljon za orkester, ki ne bi prepoznal Cvetličnega trga ali veristično opisanih uličic starega ljubljanskega jedra. In ni ga, ki se ne bi ob tem zavedel, da gre pravzaprav za metaforo; morda celo za namig, naj odloži knjigo in se odpravi na sprehod po mestnih ulicah, pobere zapozneli kostanj v parku in skuša zaobseči njegovo plastičnost s svojo dlanjo, skuša začutiti hrapavost drevesne skorje z vršički prstov, ostrino smoga z vršički pljuč. S svojo senzibilnostjo prinaša Marjetka Jeršek v prostor slovenske mlajše proze nekaj nedvomno novega, predvsem pa nekaj, kar se ne skuša za vsako ceno uvrščati v t.i. postmodernistične vzporednike ali bognedaj tekmovati z njimi. Opraviti imamo torej s čtivom, po katerem bodo radi segli tisti, ki imajo radi »drugačnost«, v prvi vrsti morda nežnejši spol.

ALEKSA ŠUŠULIČ

Razstava o Keltih največja tovrstna prireditev na svetu

(I. del)

Pravkar smo se poslovili od leta 1991, ki je bilo med drugim proglašeno za leto Keltov. V sodobnem kontekstu zahodnoevropskih integracij v letu 1992, imajo Kelti in poznavanje njihove zgodovine poseben pomen, kajti to je bilo v evropski zgodovini prvo ljudstvo, ki je prebivalo tako na zahodu kot na vzhodu, na severu in jugu Evrope in jo tako prvič združilo v neko celoto. Keltska razstava v Benetkah, ki se je pred nedavnim iztekla, je bila letos največja tovrstna prireditev na svetu.

Ime Keltoi (kar je grška oblika za ime Keltov) se prvič omenja na koncu 6. stoletja pr.n.š., ko grški zgodovinar in geograf Hekateoj iz Mileta omenja v svojem potopisu grško kolonijo Massilijo (današnji Marseille v južni Franciji), ki se nahaja v bližini keltskega ozemlja. Preko trgovskih stikov Mediterana z »barbarskimi ljudstvi« so namreč pronicale okrog leta 500 pr.n.š. v grški svet prve novice o Keltih. Oče zgodovine Herodot omenja v delu Historiai, ki je bilo zaključeno okrog leta 430 pr.n.š., Donavo, ki izvira na podorčju, kjer prebivajo Kelti. Vsekakor so najstarejši podatki, ki nam pričajo o Keltih, zelo skopi in do 5. stoletja pr.n.š. ostajajo Kelti le ljudstvo ob robu grškega sveta: poznano je bilo le njihovo ime in področje, na katerem so živeli.

Matične oblasti poselitve so bile koncetrirane v glavnem okoli gornjega toka Rena, Rone in Donave (to so ozemlja današnje Švice, Francije, Avstrije, Nemčije in Češkoslovaške). Iz tega področja so Kelti od druge polovice 5. stoletja pr.n.š. med dolgotrajnimi migracijami preplavili kontinentalni del Evrope in prodirali proti vzhodu na Iberski polotok, kjer so prišli v stik s tamkajšnjimi prebivalci Iberci, se z njimi pomešali in tvorili keltoiberska ljudstva. V 4. in 3. stoletju so se naselili v Angliji, Škotski in svernem Wallesu. Pri rimskem zgodovinarju Titu Liviju (59 pr.n.š. do 17 po n.š.), ki je napisal rimsko zgodovino od ustanovitve mesta Rima dalje, so Kelti v severni Italiji omenjeni že v času bajeslovnih etruščanskih kraljev, to je Tarkvinija Priska v 6. stoletju pr.n.š. Vprašanje, ali so se Kelti res tako zgodaj naselili v severni Italiji, kjer so ustanovili Mediolanum (Milan), lahko pustimo nerešeno. Vsekakor so od konca 5. stoletja pr.n.št. množice vojščakov raznih keltskih plemen vdirale globoko v Italijo in razbijale etruščansko moč ter postale resna nevarnost za razvijajoči se Rim.

Ob koncu 3. stoletja pr.n.š. se začenja tudi latinska historiografija in takrat dobimo prva sporočila o Keltih, oblikovana iz rimskega zornega kota. Eden najstarejših virov je Polibij, grški zgodovinar iz 2. stoletja pr.n.š., ki pa je velik del svojega življenja preživel v Rimu. Ta v svojem delu *O vzponu Rimskega Cesarstva* opisuje keltsko invazijo v Italijo in še posebej bitko pri Telamonu, zapušča pa nam tudi zanimiv etnografski opis severno-italskih Keltov. Leta 387 pr.n.š. so Kelti oplenili Rim. V naslednjem letu se je veliko število italskih plemen pridružilo Keltom, kajti videli so v njih zaveznike pred naraščajočo močjo Rima. Toda med leti 340 in 338 pr.n.š. so Rimljani pokorili vsa ta plemena. Na začetku 3. stoletja so se na Apeninskem polotoku bili hudi boji med Kelti in Rimljani, dokler ni prišlo do usodne bitke pri toskanskem mestecu Telamon v letu 225 pr.n.š., kjer so bila keltska plemena Boiev in Insubrov poražena. Leta 186 pr.n.š. so Kelti vpadli tudi v Furlanijo, kjer so v bližini bodoče rimske kolonije Akvileje (ustanovljene leta 181 pr.n.š.) osnovali keltsko naselbino. Verjetno so to bili Karni, domače keltizirano prebivalstvo.

Od približno leta 380 pr.n.š. se pojavlja progresivna keltizacija Vzhodnih Alp, Panonske nižine, Srednjega Podonavja, v slednjem osnujejo Kelti plemensko zvezo Skordiskov. Leta 280 pr.n.š. vpadejo v Trakijo, Peonijo, Makedonijo in Ilirik. V letu 279 pr.n.š. oplenijo celo Delfe in se v naslednjih dveh letih naselijo v Mali Aziji, kjer so poznani kot Galati.

Izmed grških piscev, ki nam zapuščajo novice o Keltih, naj omenimo še Poseidonija, ki je živel med leti 135-51/50 pr.n.š. in nam je zapustil izčrpno etnografijo Keltov. Ta filozof, zgodovinar in etnograf je spoznal to indoevropsko ljudstvo spoznal med svojimi potovanji, ki so ga privedla do Galije Narbonensis (današnje južne Francije). Žal se je njegovo delo ohranilo le preko kasnejših grških piscev Diodora Sicula in Strabona. Antično zgodovinopisje nam predstavlja Kelte kot bojevit narod in vsi antični pisci so si edini, da predstavljajo Kelti nevarnost, saj so v njih videli neustrašnega sovražnika. Važen vir za poznavanje keltskega življa, predvsem politike, družbe in religije, je tudi knjiga Comentarii de bello gallico rimskega vojskovodje Julija Cezarja, ki se je med leti 58-51 pr.n.š. vojskoval s Kelti na ozemlju Galije (današnje Francije) do priključitve tega ozemlja rimski državi, in sicer l. 50 pr.n.š. z nastankom nove rimske province Galije. Naj povemo, da se na dogodke iz teh let in kasnejše rimske zasedbe Galije inspirira znani strip Asterix. Julij Cezar nem med drugim poroča o keltskih »upravnih« središčih o tako imenovanih »oppidah«, ki so bile prve naselbine mestne narave izven Sredozemlja pred rimsko zasedbo. »Oppida«, ki so bila tudi arheološko ugotvljena na področju od Češke čez južno Nemčijo do Francije, ležijo na ravnini ali na vzpetinah in jih obdaja močno zidovje imenovano »murus gallicus«. Za Kelte uporablja Cezar tudi ime Galci (Galli).

Poglejmo sedaj Kelte iz arheološkega vidika. S Kelti se začenja mlajša železna doba oziroma latensko obdobje, to je čas od srede 5. stoletja pred n.št. do rimske zasedbe; ime je dano po švicarskem najdišču La Tène, ki je bilo odkrito leta 1858 ob ustju reke Tiele v jezero Neuchatel. Tu so odkrili veliko keltskega orožja (mečev, kopij, ščitov), nakita in raznovrstnega orodja ter keramike, izdelane na lončarskem vretenu. Sprva so to množico najdb imeli za kultno mesto, v novejšem času pa je prevladalo mnenje, da je bil nekoč na tem mestu plemenski, trgovski center, ki je kasneje propadel zaradi poplav. Odkar so se začeli pojavljati, so bili Kelti poznani po proizvodnji orodja in orožja, predvsem železnega.

Kulturno je začetek latenskega obdobja v horizontu knežjih grobov, ki so osredotočeni na severni zahodnoalpski prostor in srednje Porenje. Grobove te vrste so odkrili v Vixu (osrednja Francija), Klein-Aspergleju (Zahodna Nemčija) in še ponekod, kjer so bili pokopani plemenski starešine in člani njihovih družin. To so velike gomile z bogatimi pridatki, kot so vozovi in celo keramika, uvožena iz mediteranskega sveta; najdbe so datirane v čas od konca 6. stoletja do začetka 4. stoletja. Za te najdbe je značilen nov stil, ki pomeni preobrat nasproti halštatski, to je stari železni dobi. Ta novi stil vežemo na Kelte kot na dejanske začetnike novega umetnostnega občutja, ki se je s keltsko invazijo bolj ali manj razširilo po vsej Evropi.

(se nadaljuje)

KATJA KJUDER

Rally Pariz - Capetown

Še tretja žrtev

POINTE NOIRE — Afriški rally od Pariza do Capetowna je včeraj spet zahteval smrtno žrtev. Zaradi trčenja z vozilom organizacije je poškodbam podlegel znani francoski motociklist, 29-letni Gilles Lalay, zmagovalec dirke Pariz-Dakar (predhodnice letošnje dirke) leta 1989.

Do tragične nesreče je prišlo po 490 km 13. etape, ob koncu odseka, na katerem so tekmovalci merili moči na kronometer. Kot poroča glasnik organizatorja dirke je Lalay vozil po levem delu ceste, ko je z največjo hitrostjo trčil v vozilo zdravniške službe, ki je prihajajo z nasprotne smeri.

Sedemindvajsetega decembra sta v teku iste dirke že izgubila ž.ivljenje dva francoska pilota. Število smrtnih žrtev bi se lahko v prihodnjih urah povečalo na štiri, kajti v bolnišnico v Pointe Noire so s helikopterjem prepeljali tudi Francoza Jean-Christpohera Wagnerja, ki je padel po 345 km. Njegovo zdravstveno stanje je baje kritično.

Lalay je že trideseta smrtna žrtev afriškega rallyja, ki, če sedanjo izvedbo enačimo z nekdanjo dirko Pariz-Dakar, šteje že trinajst izvedb.

Včerajšnji rezultati:

AVTOMOBILISTI: 1. Saby (mitsubishi); 2. Vatanen (citroen) po 1'23"; 3. Waldegard (ccitroen) 2'18". Skupni vrstni re:d. 1. Auriol (mitsubishi); 2. Weber (mitsubishi) po 10'58"; 3. Shinozuka (mitshubishi) 20'18".

MOTOCIKLISTI: Peterhansle (yamaha); 2. Magnaldi (yamaha) po 13'20"; 3. Morales (cagiva) 14'03". Skupni vrstni red: 1. Peterhansle (yamaha); 2. Laporte (cagiva) 31'53"; 3. Arcarons (cagiva) 43'33"; 8. Orioli (cagiva) 3.22'55".

Na sliki AP: Španec Arcarons (levo), 3. na skupnem vrstnem redu med dvobojem z drugouvrščenim Američanom Laportejem.

Udeležba na olimpijskih igrah bo rekordna

V Barceloni 170 držav

LAUSANNE — Mednarodni olimpijski odbor je sporočil, da se je vabilu k nastopu na letnih olimpijskih igrah v Barceloni odzvalo rekordnih 170 držav.

Na zadnjih olimpijskih igrah v Seulu je nastopilo deset držav manj.

Glaxo uspešen v Belgiji

OOSTENDE — V tekmi evropskega košarkarskega pokala je Glaxo iz Verone dosegel v Belgiji pomembno zmago. Z 88:85 je namreč premagal tamkajšnji Sunair.

Izida ostalih tekem skupine A: Paok (Gr.) - Alba Berlin (Nem.) 83:79, Limoges (Fr.) - Makabi Rishon (Izr.) 100:88. Lestvica: Glaho in Paok Solun 8, Limoges 6, Sunair 4, Alba in Makabi 2.

V tekmi skupine B je Real Madrid z 88:74 (48:33) premagal atenski Panionios.

Gabeca po TV

BOLOGNA — V evropskih odbojkarskih pokalih nastopa pet italijanskih šesterk, danes bodo na igrišču tri. V prvem kolu polfinalnega dela pokala pokalnih zmagovalcev bo lanski zmagovalec pokala Gabeca Montichiari gostil grški Panathinaikos (po TMC ob 23. uri), milanski Mediolanum pa bo v Belgiji igral proti moštvu Desimpela, ki je zaradi boljše razlike v točkah izločil Vojvodino.

V prvi tekmi tretjega kola zveznega pokala bo Maxicono iz Parme igral v Bordeauxu. Tamkajšnji Isa je eno najboljših francoskih moštev. Ta pokal je lani osvojil Sisley iz Trevisa. Charro Padova bo obe tekmi proti moskovskemu Dinamu (14. in 15. januarja) odigral v Italiji.

V pokalu prvakov bo Messaggero iz Ravenne tokrat prost.

ZDA bodo kos nalogi!

ZURICH — Glasnik mednarodne nogometne zveze FIPA Guido Tognoli je odločno zanikal trditve, da se bodo ZDA odpovedale organizaciji prihodnjega nogometnega svetovnega prvenstva in da bo to nalogo prevzela Argentina. Tognoni je izjavil, da trditev, da stojijo organizatorji v ZDA pred nepremostljivimi finančnimi težavami povsem izmišljene.

Še en medcelinski nogometni pokal

ASUNCION — Z novim letom se bo mednarodno nogometno sceno obogatil še en medcelinski turnir, ki bo od 5. do 11. okotbra v Singapuru. Južno Ameriko bo predstavljala Argentino, Azijo Saudska Arabija, Afriko zmagovalec afriškega pokala (ki bo letos v Senegalu), četrta ekipa pa so ZDA.

V Sappadi DP v smučarskih tekih

SAPPADA — Od 16. do 24. januarja bo v Sappadi državno prvenstvo v smučarskih tekih. Asiago se je prvenstvu odpovedal zaradi pomanjkanja snega.

Capelli preizkuša svoj bolid

MARANELLO — Pri Ferrariju se začenja intenzivni niz priprav na novo sezono v formuli ena. Nicola Larini je včeraj na zasebnem dirkališču v Fioranu preizkusil stari bolid in dosegel solidni čas 1'05", od danes, če ne bo megle, pa bo na vrsti novi pilot Ivan Capelli, ki bo vadil do petka.

Zadar drevi v Trstu

Zadarski as Komazec

V okviru Koračevega pokala bo Zadar drevi v tržaški športni palači (pričetek ob 20.30) gostil grško moštvo Peristerija. Hrvaški košarkarji so favoriti, kajti Grki so po štirih kolih še brez točk. Začetek predprodaje vstopnic bo ob 18.30. V drugi tekmi skupine D bo Benetton v Trevisu igral s špansko peterko Taugres Vitoria. V zadnjem kolu bo Zadar igral v Španiji, Benetton pa v Grčiji. Lestvica: Taugres Vitoria in Zadar 6, Benetton 4, Peristeri 0. V naslednjo fazo napredujeta dve ekipi.

V ostalih skupinah je položaj po štirih kolih sledeč: skupina A - Scavolini 6, Racing Pariz in Aek Atene 4, Hapoel Jeruzalem 2; skupina B - Messaggero Rim in Cholet 6, Zaragoza in Panathinaikos; skupina C - Valladolid 8, Hapoel Tel Aviv in Clear Cantù 4, Iraklis Solun 0.

Veleslalom za EP

Compagnoni 2. Brlec deveta

CORNO ALLE SCALE — Kratek premor v tekmovanjih za svetovni pokal so nekatere od najboljših smučark izkoristile za nastop v tekmi za evropski pokal. Na petem veleslalomu za EP v kraju Corno alle Scale na bolonjskih Apeninih je zmagala svetovna prvakinja Avstrijka Ulrike Maier pred vrsto italijanskih tekmovalk. Na deveto mesto se je uvrstila Slovenka Barbara Brlec.

Vrstni red: 1. Maier (Av.) 1'58"61; 2. Compagnoni 1'59"01; 3. Merlin (obe It.) 1'459"30; 9. Brlec (Slo.) 2'00"61.

Na skupnem vrstnem redu za evropski pokal vodi Švicarka Bonzon.

Danes bo še slalom.

Bagnata in Conco čaka kazen

Triestina je pričela s pripravami na nedeljski domači nastop proti Carpiju. Danes bo športni sodnik diskvalificiral Bagnata in Conco, ki sta v Casaleju presegla število dovoljenih opominov. Manjkala bosta tudi že dalj časa poškodovana Terraciano in Casonato.

Na teniškem turnirju v Sydneyu

Camporese naprej

SYDNEY, AUCKLAND — Italijani so bili včeraj spet protagonisti tukajšnjega teniškega turnirja. V ponedeljek je Pescosolido s svojim loparjem, ki ga je brcnil med gledalce, ranil neko dekle (nepremišljena poteza ga je stala diskvalifikacijo, 1.500 dolarjev globe, a žrtvi se je oddolžil z velikim šopom rož), včeraj pa je v ospredje stopil Camporese, a tokrat v pozitivnem smislu. V dvoboju prvega kola je namreč s 7:5, 2:6, 7:6 (7:3) izločil Američana Jeffa Taranga, nedeljskega zmagovalca turnirja v Wellingtonu.

Iz konkurence sta nepričakovano izpadla glavna favorita turnirja, prvi nosilec Stich in drugi nosilec Lendl. Nemca je s 4:6, 6:1, 6:1 izločil Avstralec Woodbridge, Čehoslovaka pa s 5:7, 6:3, 6:3 Nizozemec Krajiček.

Nekaj ostalih izidov prvega kola: E. Sanchez (Šp.) - Skoff (Av.) 7:6, odstop; Korda (ČSFR) - Baur (Nem.) 6:4, 7:5; Muster (Av.) - Doyle (Avstral.) 6:4, 6:2; Fitzgerald (Avstral.) - Pioline (Fr.) 6:7, 6:3, 7:6; Bergström (Šve.) - Česnokov (SND) 3:6, 6:4, 6:0; Gustafsson (Šve.) - Svensson (Šve.) 6:4, 6:4.

Zelo slabo pa se je na turnirju v Auckladnu (Nova Zelandija) z nagradnim skladom 185.000 dolarjev odrezal Renzo Furlan. Že v prvem kolu ga je namreč s 7:6, 7:5 izločil malo poznani domačin Evernden. Za veliko presenečenje pa je poskrbel Nizozemec Eltingh, ki je s 7:6, 7:6 premagal prvega nosilca Novačka (ČSFR).

Ostali izidi: Naewie (Nem.) - Ferreira (J.Afr.) 6:1, 6:1; Volkov (SND) - Rosset (Švi.) 6:4, 6:3; Washington (ZDA) - Gomez (Ekv.) 6:3, 6:2.

Benetton in Prost se res pogajata

TREVISO — Glasnik Benetton je včeraj zanikal, da bi ta družba že podpisala dogovor s pilotom formule ena Alainom Prostom, a je potrdil, da se strani pogajata. Vest o že doseženem sporazumu je objavil nek argentinski list, vendar pa je šlo baje za nesporazum.

Pred pričetkom olimpijskih iger v Albertvilleju

»Tehnološki trening« za ameriške posadke v bobu

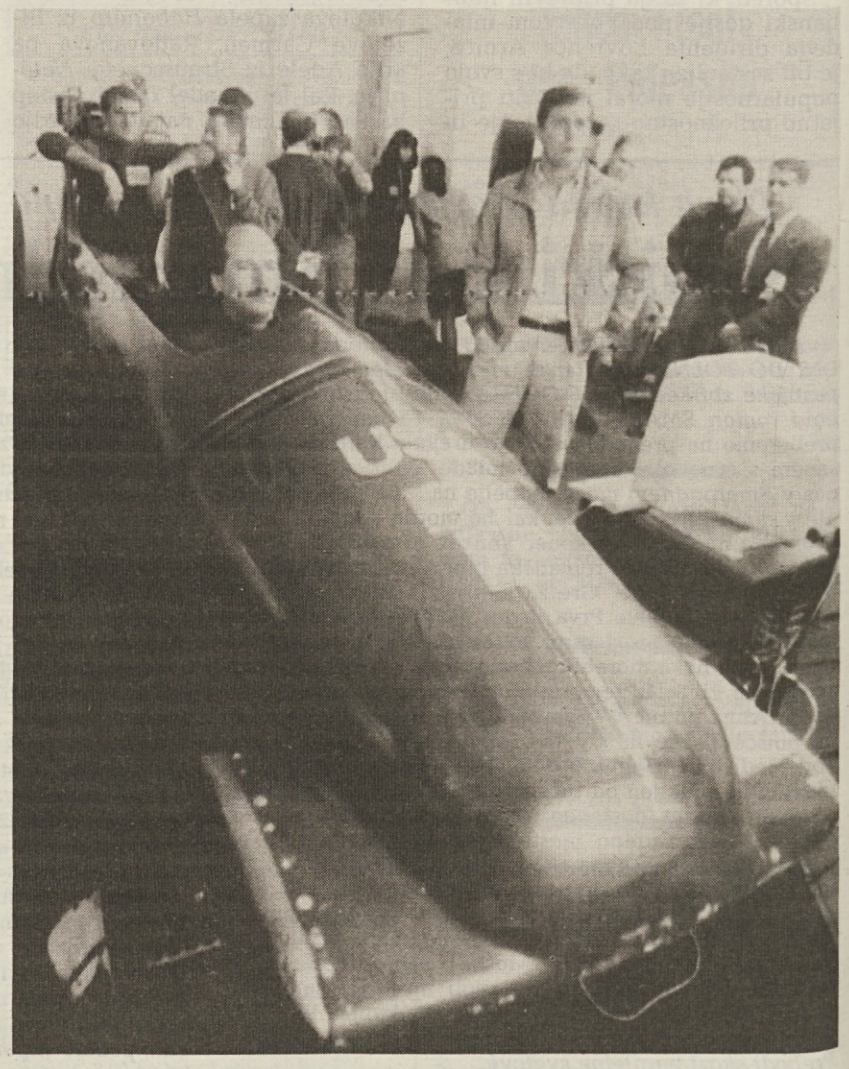

Zimske olimpijske igre v francoskem kraju Albertville so vse bližje, zato pa so priprave tekmovalcev v posameznih disciplinah tudi vse bolj intenzivne. Dandanes si vožnje z bobom ni mogoče predstavljati brez posega v tehnološki svet. Voznik dvosedežnega boba reprezentance ZDA Brian Richardson lep del treninga preživi v ameriškem mestu znanosti Silicon valley. Z računalniškim simulatorjem, postavljenim pod bobom, opravlja na stotine voženj, z izsledki pa si pomagajo pri treningih na progah in preverjajo stopnjo pripravljenosti tekmovalcev. Simulator je podoben tistemu, s katerim se urijo letalski piloti.

Na sliki AP Richardson med odmorom.

Res pestra športna dejavnost zavoda Stefan

Na šoli J. Stefan imajo dijaki tudi pestro športno dejavnost.

Pred kratkim so se končala medšolska tekmovanja v nogometu. Stefan je s 3:2 premagal šolo Dante, a je s 3:1 izgubil proti Volti.

V teku so košarkarske tekme, kaj kmalu pa se bodo začela še tekmovanja v smučanju in atletiki.

Pred nedavnim je bilo tudi odbojkarsko srečanje med dijaki in profesorji. Zmagali so dijaki z 2:1.

Na sliki: udeleženci odbojkarske tekme z ravnateljem zavoda Rudežem.

Namiznoteniški turnir »Trofeja Picciulin«

Krasu 1. mesto

Impozanten pokal Alda Picciulina je nov okras in ponos ŠK Kras.

Krasovi namiznoteniški igralci so jo zasluženo prjeli z osvojitvijo štirih prvih, dveh drugih in z enim tretjim mestom na 11. izvedbi za trofejo tragično preminulega sodnika Alda Picciulina. Na pomembni namiznoteniški manifestaciji, katere pobudnik in dolgoletni organizator je goriško športno združenje Azzurra, je sodelovalo sedem društev te panoge iz Trsta, štiri iz Vidma, tri iz Gorice in dve iz Pordenona z več kot 150 udeleženci. Na turnirju, ki velja tudi kot deželna kvalifikacija za državno prvenstvo, so se odvijala tekmovanja v treh mladinskih kategorijah (prvi del tekmovanja v skupinah, za tem na izločanje) in v tretji kategoriji z direktnim izločanjem.

V odsotnosti mlajših pionirk Katje in Vanje Milič ter trenerja Matjaža Šercerja, ki so se ta čas mudili na državnem izbirnem treningu v Fiuggiu, je Krasove barve zastopalo 8 predstavnikov, ki so odlično opravili svojo nalogo. Šercerjevi varovanci so kar štirikrat stopili na zmagovalno stopničko,najprej dvakratna zmagovalka Monika Radovič med mladinkami, kjer je po začetnem spodrsljaju v skupini v finalu premagala isto Azzurrino nasprotnico Simionatovo. Drugo zlato si je Radovičeva priborila v 3. kategoriji, kjer je v boju za prvo mesto premagala Borovo igralko Ano Bersan. Monikina mlajša sestra Erika Radovič je slavila zmago med mlajšimi pionirkami pred klubsko soigralko Ivano Stubelj.

Med pionirji je bil drugi Krasov igralec Peter Santini, ki mu je le za las ušla zmagovalna stopnica, Miran Simoneta pa je dosegel 5. do 8. mesta v isti kategoriji. Zelo dobra je tudi uvrstitev Nataše Grom na 3. mesto pri starejših pionirkah.

V konkurenci več kot sto sodelujočih tretjekategotnikov, je nosilec tabele Igor Milič slavil končno zmago. Na poti dokončnega uspeha je strl odpor Cicolla (CMM), Rossettija (Libertas Latina), Oliva (San Marco Pordenon) in Pilotta (Fincantieri Trst). V polfinalu je nadigral Bianchija (Fincantieri Trst), Frediani (Rangers Videm) pa je v finalu moral prav tako položiti svoje orožje proti razigranemu krasovcu.

V končni uvrstitvi je Marjan Milič prišel med šestnajsterico tretjekategornikov. Na pragu za med osem je Marjanu sreča obrnila hrbet. Po težkem boju z 2:0 ga je iz nadaljnje igre izločil Pordenončan Val.

V tej, številni konkurenci sta svoje znanje poizkusila tudi Peter Santini in Miran Simoneta. Santiniju je zaprl vrata nadaljnjega tekmovanja Azzurrin igralec prvenstva B-2 lige Simionato. V ženski konkurenci tudi Erika Radovič in Nataša Grom nista imeli večje sreče pri žrebu. Prvo je premagala veteranka Polijeva, drugo pa finalistka Bersanova.

MLADINCI: 1. Rossetti (Libertas Latina Videm), 2. Baricevich (Chiadino Trst), 3. Della Mea (Chiadino Trst) in Giovannini (CMM Trst).

MLADINKE: 1. M. Radovič (Kras), 2. Simionato (Azzurra Gorica), 3. Bersan (Bor Trst) in C. Bagnariol (San Giovanni Pordenon).

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Prosperi (Sacura Gradež Gorica), 2. Marussi (CSI Videm), 3. Mitja Petelin (Bor) in Ceppi (CMM Trst), 5. do 8. Marko Petelin (Bor).

STAREJŠE PIONIRKE: 1. L. Bagnariol (San Giovanni Pordenon), 2. Landello (Libertas Latina Videm), 3. Nataša Grom (Kras), 4. Gori (CMM).

MLAJŠI PIONIRJI: 1. S. Bagnariol (San Giovanni Pordenon), 2. Peter Santini (Kras), 3. Radini (Pellicana Trst) in Succa (Selena Videm).

MLAJŠE PIONIRKE: 1. E. Radovič (Kras), 2. I. Stubelj (Kras), 3. Landello (Libertas Latisana Videm), 4. Basso (Selena Videm).

TRETJA KATGORIJA: 1. M. Radovič (Kras), 2. Bersan (Bor), 3. Buttelli (Chiadino Trst) in Paganelli (Azzurra Gorica); 1. Igor Milič (Kras), 2. Frediani (Ranges Udine), 3. Bianchi (Fincantieri Trst) in Cosciani (CMM). (J.J.)

V 10. kolu deželnega mladinskega košarkarskega prvenstva

Vse naše ekipe odpovedale

KONTOVEL - LIBERTAS 87:89 (48:49)

KONTOVEL: Budin 19 (4:6), Rebula 30 (2:3), Gulič 12 (0:2), Daneu 5 (1:2), Milič 9 (1:3), Pavlica 3 (1:2), Kralj 7, Ban, Vodopivec 4, Gruden, Hmeljak. Trener: Meden.

PON: Gulič in Daneu. TRI TOČKE: Budin 3, Kralj.

Po zelo izenačeni in napeti tekmi je Kontovel izgubil pomembno tekmo za višja mesta proti Libertasu.

Že iz uvodnih potez je bilo jasno, da bo srečanje izenačeno. Ekipi sta se namreč v tem delu vseskozi menjavali v vodstvu. V začetku drugega polčasa pa je našim le uspelo povesti za osem točk. To razliko pa so Kotnovelci kaj kmalu tudi zapravili in spet se je nadalejval boj za vsako žogo. V poslednjih potezah so gostje povedli za štiri točke, nakar je Kontovelcem uspelo izenačiti nekaj sekund pred koncem tekme. Vse je kazalo, da bosta ekipi odigrali podaljšek, ko so gostje prav v zadnji sekundi dosegli neverjeten koš in tako slavili zmago.

Od posameznikov je v naši ekipi gotovo največ pokazal Kristjan Rebula, ki je bil s 30 točkami tudi najboljši strelec naših. (A. Pavlica)

AUTOSANDRA - BOR RADENSKA A 69:51 (28:20)

BOR RADENSKA A: Presel 4 (0:2), Debeljuh 20 (6:11), Bajc 9 (5:9), Barini 5 (3:6), Doles 9 (1:2), Rudež 4 (0:1).

TRI TOČKE: Debečjuh (2).

Tudi tokrat so borovci iz različnih razlogov nastopali v zelo okrnjeni postavi. Naši so bili enakovredni domačinom le le do 4. min, nakar so gostitelji z delnim izidom 10:0 zanesljivo povedli.

Borovci so se v 15. min. približali domačinom na 16:18, a kaj kmalu so nasprotniki spet odložno povedli.

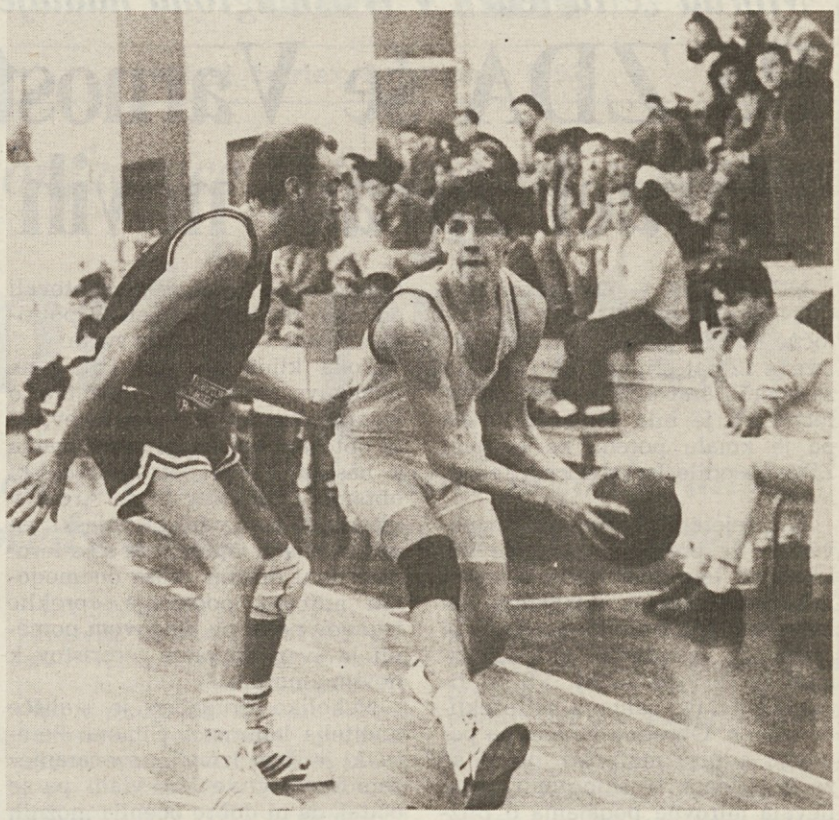

V drugem delu srečanja pa, žal, naši niso reagirali, medtem ko so domačini polnili Borov koš. (U. A.)

BOR RADENSKA B - FERROVIARIO 84:94 (42:44)

BOR RADENSKA: Giacomini 2, Gallopin 9 (1:1), Grbec 14 (2:3), Bajc 11 (1:4), Tomšič 31 (2:3), Porporati (0:2), Baitz 2 (2:5), Samec 13 (1:4), Križmančič 2. Trener: Martini.

PM: 9:22. TRI TOČKE: Tomšič 5.

Druga Borova postava je nerodno izgubila srečanje proti Ferroviariu. Res je, da so naši nastopili brez Possege in Filipčiča, dejstvo pa je tudi, da naši niso igrali, kot so sposobni, še zlasti ne v obrambi.

Tudi sodnika nista bila našim kdove kako naklonjena, saj so gostje izvedli kar 49 prostih metov (borovci pa več kot polovico manj), poleg tega pa je Borovo moštvo v zadnjih minutah ostalo v štirih na igrišču.

Od posameznikov sta zadovoljila le Tomšič, predvsem zaradi igre v napadu (dosegel je kar 31 točk, od le-tega kar 5 »bomb«), ter Grbec.

Na sliki D. Križmančiča (sicer s članske tekme Kontovel - SGT Bull) je Kontovelov mladinec Jan Budin (z žogo) dosegel 19 točk, kar pa ni zadostovalo za zmago proti Libertasu.

Statistični pregled po prvem delu v posameznih nogometnih amaterskih ligah

Gaja zadovoljivo, Primorje odlično

Statistični pregled nogometnega prvenstva 2. amaterske lige skupina F končujemo danes z Gajo, ki je v nedeljo igrala zaostalo tekmo s Fincantierijem.

GAJA

Gajevci so s 13 točkami pristali na 9. mestu lestvice (lani so bili z 10 točkami na 14. mestu).

V osmih tekmah na Padričah so igrali neodločeno z ekipami Piedimonte, Medea in Audax, ter zgubili proti Villesseju, Zaulam, S. Lorenzu, Caprivi in Fincantieriju. Zbrali so le tri točke, dali 6 in prejeli 11 golov.

V gosteh pa so premagali Pro Farro, Primorec, Mariano, Sovodnje, igrali neodločeno z Isonzom in Krasom, zgubili pa le proti Foglianu. Osvojili so kar 10 točk, dali 8 in prejeli 5 golov. Skupni obračun Gaje prvega dela prvenstva je torej 13 osvojenih točk (4 zmage, 5 neodločenih rezultatov, 6 porazov), 14 danih in 16 prejetih golov.

Gaja je imela doslej le dve izključitvi, obakrat je bil izključen Gabrielli, in sicer proti Foglianu ter Caprivi. Istemu nogometašu je tudi vratar Krasa Caputo odbil v kot edino 11-metrovko, ki so jo gajevci imeli na razpolago. Gaja je tudi zakrivila avtogol proti S. Lorenzu (Lupo).

Trener Cermelj je v prvih 15 tekmah skupno poslal na igrišče 21 nogometašev, od katerih je le Ghiotto odigral vse tekme.

15 ODIGRANIH TEKEM: Ghiotto (4); 14: Vengust (1); 13: Kalc (1), Lupo in Craievich; 12: Zemanek, Pugliese in Capolino; 11: Neppi; 10: Gabrielli (1), Volo (2) in Loi; 7: Subelli (1), Majcen (2) in Gombač; 6: Crisman in Cermelj (2); 3: Sardi in Calzi; 2: Bullo; 1: P. Stranščak.

1. AMATERSKA LIGA

Z zaostalimi tekmami se je v ponedeljek, 6. t.m. končal tudi prvi del nogometnega prvenstva 1. AL skupina B, kjer letos igrajo tri naše enajsterice (Primorje, Vesna, Zarja).

Prvenstvo se je začelo 15. septembra lani. Vreme je bilo še kar naklonjeno nogometašem, saj so v teku prvenstva odložili le dve tekmi Zarja - Donatello (12. kolo, 1.12.) zaradi močne burje in Tolmezzo - Corno (15. kolo, 22.12.) zaradi zasneženega igrišča. Obe tekmi so odigrali 5. oziroma, 6. januarja.

Naslov zimskega prvaka si je zagotovilo Primorje, ki je v 15 tekmah zbralo 21 točk. V 120 odigranih tekmah je skupno padlo 248 golov, od katerih kar 36 iz 11-metrovk. Povprečno so dosegli po 2 gola na tekmo. Največ golov (21) je padlo prav v zadnjem kolu (15), najmanj (11) pa jih je bilo v 12. kolu. Omeniti moramo, da se je kar 47 tekem končalo pri neodločenem rezultatu in to dokazuje veliko izenačenost tega prvenstva. Sedaj pa poglejmo rekorde posameznih ekip.

Najboljši napad z 21 danimi goli imata Tolmezzo in Pro Romans, največ (25) golov pa je dobila Cividalese, najmanj (9) golov pa so prejeli Tolmezzo, Donatello in Vesna. Najmanj (11) golov sta dala Villanova in Torreanese. Največ zmag (8) je dosegel Tolmezzo, največ porazov (8) pa so zabeležili Cividalese, Zarja, Mossa in Torreanese. Brez poraza pa je še vedno le Primorje. Najmanj zmag (1) je dosegel Moraro, največ neodločenih izidov sta si zagotovila Villanova in Moraro, najmanj neodločenih izidov (3) pa sta dosegli Zarja in Cividalese.

LESTVICA NAJBOLJŠIH STRELCEV

9 GOLOV: Diviacchi (Moraro); 8 GOLOV: Del Fabbro (Tricesimo), Blanzan (Tolmezzo) in Romeo (Donatello); 6 GOLOV: De Marco (Primorje) in N. Zorzin (Pro Romans); 5 GOLOV: Antoni (Primorje) in Zubin (Zarja).

Sedaj pa podrobno poglejmo, kako so igrale naše ekipe v tem prvem delu prvenstva.

PRIMORJE

Proseška enajsterica je končala prvi del prvenstva na 1. mestu lestvice z 21 točkami in je še nepremagana.

Na domačih tleh je Primorje premagalo Riviero, Zarjo, Mosso, Cividalese in Reanese, ter igralo neodločeno s Cornom, Villanovo in Tricesimom. Zbralo je 13 točk, dalo 12 in prejelo 5 golov.

V gosteh pa so Prosečani premagali le Tarcentino, igrali neodločeno proti Torreaneseju, Pro Romansu, Vesni, Tolmezzu, Donatellu in Moraru. V sedmih tekmah so torej zbrali 8 točk, dali 7 in prejeli 6 golov. Skupni obračun Primorja tega prvega dela prvenstva je torej 21 osvojenih točk (6 zmag, 9 remijev) 19 danih in 11 prejetih golov.

Primorje je le enkrat ostalo z desetimi nogometaši na igrišču, in sicer v Tolmeču, ko je bil izključen Sulini. Proseška enajsterica je imela na razpolago le eno 11-metrovko, katero je uspešno izvedel De Marco proti Tarcentini, proti pa štiri 11-metrovke. Medtem ko je vratar Babich ubranil najstrožjo kazen proti Reanese, je bil brez moči proti Zarji, Pro Romansu in Reaneseju.

Trener Nevio Bidussi je doslej poslal na igrišče 18 nogometašev, od katerih so bili Babich, Savarin in Crevatin bili prisotni na vseh tekmah.

15 ODIGRANIH TEKEM: Babich, Savarin (1) in Crevatin; 14: Tul, Pipan in M. Štoka (1); 13: Lukša in De Marco (6); 12: P. Štoka in Milani; 9: Antoni (5); 8: Miclaucich (3) in Sulini (3); 7: Stolfa; 6: Comino; 5: Sardoč; 3: Vodopivec; 1: Trampuž.

B. RUPEL

Se nadaljuje

Na sliki D. Križmančiča »zanimiv« trenutek z nogometne tekme 2. AL med Gajo in Fincantierijem.

Disciplinska komisija

Ostri ukrepi

Disciplinska komisija pokrajinske nogometne zveze je tokrat dokaj ostro ukrepala proti odborniku Primorja Stanislavu Saviju, ki je izključen do 21. februarja t.l.

Glede prvenstva under 18 je Bregov nogometaš Sandro Buzzi izključen za dve koli.

Glede tretje amaterske lige naj omenimo, da je trener pokrajinske selekcije Luciano Heller za turnir pokrajin sklical nogometaše naslednjih ekip: CGS (Casula, Rupini, Schillani, P. Simionato); Fincantieri (Gabrieli, Rebez); Giarizzole (Pernich, Odoni); J. Aurisina (Radovini, D. Gruden, Milos); Montebello (Pertot, Serra, Grisoni, Bassanese, Cino); S. Vito (Franza); Union (Ceglie).

obvestila

ŠPORTNA ŠOLA TRST
sporoča, da se bo letošnji turnir v igri Med dvema ognjema začel 25. t. m.

KK ADRIA
obvešča, da bo v petek, 10. t.m., ob 19.30 v društvenih prostorih v Lonjerju slovesnost v počastitev 20-letnice ustanovitve Kolesarskega kluba ADRIA. Vabljeni člani in prijatelji.

SK BRDINA
organizira v nedeljo, 12. t.m., smučarski izlet na Zoncolan. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška 131, danes, v sredo, 8. t.m. in jutri, 9. t.m., od 18. do 20. ure.

SK DEVIN
obvešča, da bo smučarski avtobus v nedeljo, 12. t.m. vozil po naslednjih vaseh: Bazovica, Trebče, Opčine, Prosek, Križ, Nabrežina in Sesljan. Za informacije in prijave tel. Brunu Škerku (200236) in Jordanu Puriču (327196).

Darujte v sklad
Mitje Čuka

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Predna-ročnina do 29. 2. 1992 200.000 Lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 300 SLT (dnevna 15 SLT) žiro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT, Vodnikova 133, 61000 Ljubljana; Telefon 554045 - 557185; Fax 555343.

Oglasi: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Julijske krajine agencija PUBLIEST Srl, Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, Tel. 261067

primorski dnevnik

sreda, 8. januarja 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**
Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja **ZTT**
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Morda že ta teden v Washingtonu nadaljevanje mirovnih pogajanj o Bližnjem vzhodu

Po ZDA še Varnostni svet OZN obsodil Izrael zaradi novih izgonov Palestincev

NEW YORK — Varnostni svet OZN **(na sliki AP)** je včeraj odločno obsodil odločitev Izraela, da izžene 12 palestinskih aktivistov z zasedenih arabskih ozemelj. Resolucija VS je bila soglasna, prišla pa je kmalu potem, ko so tudi ZDA obsodile Izrael zaradi te odločitve.

V sprejetem dokumentu so navedene že prejšnje resolucije VS, ki so od leta 1988 dalje obsojale izraelsko politiko izganjanja Palestincev. Od začetka intifade je Izrael iz Cisjordanije in Gaze izgnal že 66 Palestincev. VS od židovske države zahteva, da prekliče izgone. Obsodba Izraela pa ponovno odpira možnosti, da bi se že ta teden v Washingtonu nadaljevala mirovna pogajanja o Bližnjem vzhodu. Arabci so namreč kot pogoj za sodelovanje zahtevali odločno obsodbo izraelske politike s strani Varnostnega sveta.

Toda kljub obsodbi Izrael ne namerava preklicati odločitve o izgonu dvanajstih Palestincev, ki so obtoženi hujskanja in pozivanja k nasilju. To je potrdil izraelski obrambni minister Moše Arens v intervjuju za izraelski vojaški radio. Arens je izjavil, »da se s terorističnimi dejanji skuša onemogočiti mirovna pogajanja,« preklic izgonov pa bi po njegovem pomenil le »vzpodbujanje teroristov k novim umorom.«

Nekoliko drugačno je stališče voditelja laburistov Šimona Peresa, ki je sicer izrazil »razočaranje« zaradi odločitve VS, vladi pa je očital, da ni dobro ocenila možnih posledic sprejetih ukrepov.

Včeraj ponoči nenadoma umrl pisatelj-novinar Cesare Marchi

VERONA — V noči na torek je v kraju Villafranca Veronese umrl novinar-pisatelj Cesare Marchi, ki bi letos avgusta dopolnil sedemdeset let. Marchi je bil že dalj časa bolan, v ponedeljek je bil tudi precej slab, proti večeru pa se je njegovo zdravstveno stanje izboljšalo. Toda ponoči je nenadoma umrl, njegovo truplo pa je včeraj zjutraj odkril njegov nečak Alberto, ki je že dalj časa živel skupaj s stricem.

Pokojnik je bil sodelavec mnogih časopisov in revij, kot novinar pa se je boril za čistost italijanščine v novinarstvu. Zato ni nič čudnega, če je največji uspeh doživela njegova knjiga Impariamo l'italiano - Naučimo se italijanščine. Po vsej Italiji so prodali preko pol milijona izvodov te knjige.

Mafijske organizacije vnovčile preko dvajset tisoč milijard lir

RIM — Nenasilnih Italijanov je kljub organiziranemu kriminalu veliko več kot pa onih, ki z nezakonitimi dejavnostmi spravijo v svoje blagajne velike vsote denarja. Te organizacije v Italiji so med najbolj učinkovitimi na svetu, kar ne daje najlepše podobe naši državi. Poleg velikih vsot denarja to dejavnost spremljajo tudi številni umori. S to dejavnostjo so te kriminalne organizacije v lanskem letu spravile v svoje blagajne kar 20 tisoč milijard lir, kar je sicer neprimerno manj od 100 tisoč milijard lir, ki so jih omenjene organizacije vnovčile leta '85. To izhaja iz raziskave, ki jo je opravila družba CENSIS in objavili v zajetni brošuri. Protizakonita dejavnost se je zmanjšala, ker so odgovorni organizmi, strokovnjaki, sodniki in krajevne uprave dali svoj doprinos in z raznimi ukrepi omejile to protizakonito dejavnost.

Dejavnost teh kriminalnih organizacij so so raziskovalci razdelili na nezakonite dejavnosti (15,6 milijarde lir) in na »zakonite« podjetniške dejavnosti (3,7 milijarde lir). Vsekakor pa ti podatki ne morej biti povsem točni, ker nekaterih od teh dejavnosti ni bilo mogoče individuirati.

Med nezakonite dejavnosti so raziskovalci uvrstili razpečevanje mamil (20,6 odstotkov), tatvine (18,8), »mafijski davki« (11,3), ki so glavni viri »dohodkov« teh organizacij. Med tradicionalnimi nezakonitimi dejavnostmi imajo določeno težo samo nezakonite stave (7,2 oddstotka), goljufije (6,7), tihotapstvo (4,1) in prevare (4). Tem je treba dodati sicer zmerne izkupičke zaradi ugrabitev oseb, prostitucije, trgovanja z orožjem in ricikliranja na nezakonit način pridobljenega denarja. Vse zgoraj omenjene dejavnosti teh organizacij prinašajo 80,9 odstotkov od 20 tisoč milijard lir, kolikor naj bi pač znašal posel organiziranega kriminala. V tem obračunu pa ni »zakonitih« dejavnosti, kot so na primer dela v javnih zakupih in druge storitve krajevnih uprav, ki jih družba CENSIS ni mogla vključiti v ta seznam.

Podatki o umorih in raznih tatvinah kažejo, da se je trend v primerjavi s petimi velesilami (ZDA, Nemčija, Japonska, Francija in Velika Britanija) ni spremenil, medtem ko se je v omenjenih državah znatno zmanjšal. V naši državi pa se je na primer podvojilo število umorov v zadnjih dveh letih in leta 1990 dosegel rekordno število 1.773 žrtev. Povečanje tega števila je treba pripisati izključno »dejavnosti« teh treh mafijskih organizacij in ne splošnemu povečanju nasilja. Glede tatvin in ropov in kraje avtomobilov. Leta '86 je bila naša država v odnosu s številom prebivalstva na tretjem mestu: večjo število teh prekrškov so zabeležili v Franciji in Nemčiji, leta 1990 pa je pred našo državo le slednja. Kraja avtomobilov je v zadnjih štirih letih narasla za 42 odstotkov, v ostalih omenjenih državah pa je število znatno padlo. Samo na Japonski se je to število povečalo. Tudi glede tatvin so mafijci v teh primerjavah močno »napredovali« (za 20 odstotkov v primerjavi z letom '86).

V Albaniji vladata beda in popoln kaos

TIRANA — Italijanski obrambni minister Rognoni **(na sliki AP z generalom Quintanom)** se je med obiskom v štabu vojaške operacije Pelicano na lastne oči prepričal o dejanskem dramatičnem stanju v Albaniji. Italijanski vojaki, ki skrbijo za nemoten dotok italijanske pomoči Albancem, so Rognonija seznanili z začetnimi težavami, ko so morali vso pomoč posredovati albanskim oblastem, ker bi te v nasprotnem primeru smatrale samovoljno razdeljevanje kot vmešavanje v notranje zadeve.

Sedaj so oblasti hvaležne, če z italijanskimi vojaškimi helikopterji dostavljajo pomoč v zakotne hribovske vasi, kjer vojake po začetnem strahu do uniformirancev pozdravljajo kot rešitelje.

Italijanska in druga mednarodna pomoč pa je le kapljica v morju zahtev za državo, ki jo je 40-letna komunistična diktatura popolnoma izropala tako materialno kot duševno. Prav apatičnost in pomanjkanje delovne kulture bo najtežje premostiti. Predvčerajšnjim je albanska policija s silo preprečila 10.000 ljudem, da bi se prebili v Drač. Razširile so se namreč govorice, da so v Draču ladje, ki bi na krov sprejele begunce za Italijo.

Beg iz Albanije je torej postal glavni cilj predvsem za mladino, ki v lastni državi ne vidi več nobene bodočnosti in upanja. V takem ozračju so včeraj napovedali, da bo v kratkem začel proces proti dvajsetim nekdanjim komunističnim voditeljem, ker so si prisvojili javni denar.

Imelda Marcos bo kandidirala na prihodnjih političnih volitvah

MANILA — Imelda Marcos **(na sliki AP)**, nekdanja filipinska »first lady«, je včeraj napovedala svojo kandidaturo na prihodnjih majskih političnih volitvah in pozvala opozicijo, naj se združi proti predsednici Corazon Aquino. Vdova bivšega filipinskega diktatorja Ferdinanda Marcosa je to izjavila, potem ko je na sodišču ponovno potrdila svojo nedolžnost na obtožbe prisvajanja državne imovine, davčne utaje, nezakonitega bogatenja in korupcije.

Po njenem bo treba najprej premostiti ovire, ki so Nacionalistično stranko (glavna opozicijska grupacija) razklale na tri dele. Stranka naj 26. januarja organizira konvencijo o spravi in naj prouči možnost strateškega zavezništva z Gibanjem za novo družbo. Prav to gibanje, ki ga je ustanovil nekdanji filipinski diktator, je že določilo Imeldo Marcos za predsedniškega kandidata.

Po tolarjih še hrvaški in topćiderski dinarji

Prava denarna zmeda

LJUBLJANA — *Na območju ranjke Jugoslavije vlada ta čas prava denarna zmeda. Najprej jo je diarju podkurila, kot v zadnjih letih pri novotarijah že običajno, Slovenija z uvedbo svojega tolarja. Pred kratkim se je za hrvaški dinar odločila naša soseda, v Srbiji pa vlada »topćiderski dinar« kot tretje plačilno sredstvo.*

Makedonija, obkoljena s srbskimi dinarji in gospodarsko obubožena, tudi razmišlja o svojem denarju. Kdo ve, kaj bo storila nacionalno mešana Bosna in Hercegovina? Kot je bilo pričakovati, je trgovina med Hrvaško na eni ter BiH in Makedonijo na drugi strani zaradi monetarne zmede povsem zastala.

Kot so nenadno denarno osamosvojitev najbolj boleče čutili (in jo še čutijo) ljudje tostran in onstran slovensko-hrvaške meje, se podobno ta čas dogaja na meji med Hrvaško in BiH. Ti dve republiki namreč še nista podpisali meddržavnega sporazuma, ki bi urejal plačilni promet in vse ostalo. Z nepremostljivimi težavami so se čez noč srečali prebivalci Bosanskega in Slavonskega Broda. Na delo hodijo v eno republiko (državo), živijo v drugi. V denarnicah imajo hrvaške dinarje, ki ne veljajo na bosanski strani, ali yu-dinarje, ki jih ne sprejemajo na Hrvaškem. S hrano še nekako gre, jo pač kupujejo v trgovinah, kjer si služijo denar. Težje je s plačilom stanarine, elektrike, vrtca in vsega drugega. Zmedo rešujejo tako, da svoj zaslužek na črnem trgu pretapljajo v povsod veljavne nemške marke, te pa spet v valuto v »kraju bivanja«.

V Hercegovini realni devizni tečaj že nekaj časa oblikuje črna menjalnica blizu trgovske hiše »Hit« v Mostarju. Tja prihajajo črnoborzijanci z velikimi vsotami »topćiderskih dinarjev«. Ko je teh dinarjev v velikih količinah (običano tedaj, ko srbski in črnogorski rezervisti dobijo redne vojne plače!), je mogoče za marko dobiti od 100 do 130 yu-dinarjev, na običajni dan pa 80 do 90 yu—din.

Na splitski »pjaci« je bilo v nedeljomogoče nemško marko kupiti za 60, prodati pa za 50 hrvaških dinarjev, kar je komaj nekaj več od uradnega tečaja. Je pa res, da je po uvedbi nove valute marka na črnem trgu hitro padla od prejšnjih 70 na samo 55 hrvaških dinarjev. Zdaj spet rahlo raste. (dd)